

Izhaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po prani-
nikih. — Posamezna številka
Din 1'—, na 16 straneh Din 2'—,
mesečna naročnina Din 20'—, za
tujino Din 30'—. Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo,
— Oglasi po tarifi in dogovoru,

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 152

Ljubljana, sreda, dne 26. novembra 1930

Leto I.

Sovjetsko-fašistovsko sodelovanje proti Evropi

Nenaden prihod Litvinova v Milan - Četa Mussolinijevih miličnikov mu izkazuje vojaške časti - Italija zaveznica sovjetov pri trgovskem dumpingu - Dolg pogovor med Litvinovim in italijanskim zunanjim ministrom Grandijem

Rim, 25. novembra. n. Nenadni in nepričakovani prihod sovjetskega komisarja za zunanje-politične zadeve Litvinova v Milan označuje fašistovski tisk kot dogodek prvega reda. Fašistovski listi se danes omejujejo v svojih poročilih le na registracijo uradne objave o sestanku Grandi-Litvinov in na krajše komentarje. Naglašajo, da so na sestanku govorili o vseh vprašanjih, ki interesirajo fašistovsko Italijo in sovjetsko Rusijo. Oba državnika sta pretresala vse možnosti za čim boljši razvoj medsebojnih odnosov. Fašistovski tisk nadalje opozarja na prisrčnost, ki je vladala med razgovorom med obema državnikoma.

Ni dvoma, da je imel milanski sestanek očiten namen čim bolj manifestirati sodelovanje Rima in Moskve. Že meseca avgusta, ko so podpisali sovjetsko-fašistovsko trgovsko pogodbo, so fašistovski listi napovedovali gospodarsko sodelovanje med obema državama, ki bo tako za eno kot za drugo državo od velike koristi. Na podlagi ozkih gospodarskih stikov pa naj bi se ustvarilo še čim tesnejše politično sodelovanje. Prvi rezultati tega gospodarskega sodelovanja so se pokazali, ko je nastopila sovjetska Rusija s svojim dumpingom. Že koj od početka so Rusijo podpirali Italijani, med tem ko so se druge evropske države in Amerika odločno postavile proti dumpingu in sovjetskemu poskusu, da si Rusija osvoji svetovna tržišča. Še močnejšo podporo je izkazala fašistovska Italija Rusiji, ko je otvorila svoje luke sovjetskemu lesu, žitu, kožam itd. V velikih južno-italijanskih pristaniščih so celo otvorili skladišča za sovjetski les. Italijani so posredovali med ruskim prodajalcem in zapadno evropskimi in ameriškimi kupei. V Genovi se je nabralo silno mnogo ruskega žita in italijanski posredovalci so ga skušali spraviti v Francijo, Švico in druge evropske države.

Italijanski poljedelski minister Acerbo je na interpelacijo glede italijansko-ruskih stikov po uvozu sovjetskega žita v Italijo dejal, da rusko žito ne bo škodovalo italijanskim producentom. Acerbo je celo dejal, da sovjetskega dumpinga sploh ni. To je pa skušal dokazati tako-le: Zaloge žita po vsem svetu znašajo sedaj 300.000.000 metrskih stotov. Potreba po žitu ne presega 200.000.000 metrskih stotov. Sovjetska Rusija pa namerava letos spraviti na trg komaj 15.000.000 metrskih centov svojega žita, torej le neznatno količino žita, ki nikakor ne more vplivati na cene žita na svetovnih tržiščih. Nasprotno pa so velike zaloge žita v Ameriki in Kanadi povzročile padanje cen žita. Po Acerbovem mnenju potemtakem ni mogoče govoriti o sovjetskem, marveč o ameriškem dumpingu. Acerbovo izjavo so seveda prinesli vsi fašistovski listi. Posnel jo je tudi sovjetski tisk. Istočasno sta v Moskvi manifestirala za udržitvev gospodarskih odnosov med Italijo in Rusijo novi italijanski poslanik Attolicea in namestnik sovjetskega poslanika za zunanje zadeve Kalinjin, ki sta v svojih govorih naglasila, da prijateljskih vezi med Rimom in Moskvo ne smejo karakaterizirati samo gospodarski odnosi, nego da je potrebno splošno sodelovanje med obema državama, torej tudi v političnih zadevah. Z ozirom na to je treba opozoriti, da je sovjetska Rusija v zadnjem času poslala v Italijo, več misij in da je pred kratkim sovjetsko vojno brodovje posetilo italijanske luke. Sovjetski general se je tedaj udeležil manevrov italijanskega vojnega brodovja in si v spremstvu svojih častnikov ogledal italijanske tovarne vojnega materiala. V italijanskih ladjedelnih si je sovjetska vlada naročila več potniških in trgovskih parnikov. V ladjedelnici v Trzinu pri Trstu so doslej zgradili dve ladji, in sicer »Vladivostok« in »Voronež«.

Značilno je pri vsem tem, da fašistovski režim v Italiji še vedno z vso krutostjo nastopa proti italijanskim komunistom, ki jih spravljajo v ječo fašistovski agentje-denuncijantje. Zanimiv in simptomatičen je slučaj komunistov Veechija, ki je nedavno zatožil oblastem dve komunistinji in enega komunisto. Formalno je bil skupno z njimi

obsojen, toda v kontumacu, ker se je tedaj že mudil v Franciji. Kmalu nato pa je odkril komunistično centralo v Sartrouville in sedaj se pričinja kazati v pravi luči afeta teh fašistovsko-sovjetskih zapletljiv. Vse kaže, da se tako fašizem kot boljševizem borita proti demokraciji.

Na zasedanju komisije, ki pripravlja konferenco za razorožitev, sta pokazali sovjetska in fašistovska organizacija v mnogih slučajih isti nastop in mišljenje. Na tak način so torej pričeli uvajati veliko manifestacijo sovjetsko-fašistovskega sodelovanja, ki so jo priredili snoči v Milanu z velikim pompom.

Fašistovski tisk je do zadnje minute molčal, da je potem naglo razširjena vest naštetela na tem večji efekt.

Italijanski zunanji minister Grandi je prispel z velikim spremstvom v Milan že včeraj popoldne ob 15. uri. Nastanil se je v hotelu »Principe di Savoia«. Sovjetski poslanik v Rimu Kurski je prišel v Milan

že včeraj dopoldne, Litvinov pa ob 17. uri. Na postaji so ga pričakovali Grandi s svojim spremstvom, sovjetski poslanik, milanski prefekt in zastopniki lokalnih oblasti. Na peronu je četa fašistovskih miličnikov izkazala Litvinu vojaško čast. Zatem so v dvorski čakalnici Litvinovu predstavili vse prisotne osebnosti.

Ob 17.30 je Grandi v palači prefekture sprejel komisarja Litvinova. Tam se je vršil tudi prvi sestanek. Po uradnem poročilu sta se oba državnika dolgo in prijateljsko razgovarjala, si izmenjavala svoje misli o političnih in gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo obeh držav, posebno pa sta govorila o možnostih novega in naglega razvoja odnosov med Italijo in Rusijo. Razgovor je trajal preko dve uri. Ob 20. uri je Grandi vrnil Litvinovu v hotelu »Continental« popoldanski poset. Zvečer ob 21. pa je Grandi priredil Litvinovu na čast na prefekturi banket. Na banketu so se čule mnoge prisrčne zdravice, o katerih

pa fašistovski tisk ne zine besedice.

Milan, 25. novembra. d. Ruski zunanji minister Litvinov, ki je včeraj nenadoma prišel v Milan na konferenco z Grandijem, se ob povratku oglasi v Berlinu, kjer se bo posvetoval z dr. Curtiusom.

Milan, 25. novembra. n. Po banketu, ki ga je dal Grandi Litvinovu na čast, je italijanski zunanji minister takoj snoči odpotoval v Rim, med tem ko je Litvinov odpotoval šele danes zjutraj. O politični in gospodarski vsebini razgovorov med obema državnikoma listi ničesar ne pišejo. Litvinov se je razen z Grandijem razgovarjal tudi še s sovjetskim poslanikom v Rimu Kurskim, kakor tudi z nekaterimi člani ruske trgovske misije v Milanu. Litvinova ni bilo v Italiji že od leta 1922. Po set Litvinova v Milanu bi bil ostal morebiti neopažen, če bi ga ne bil Grandi z velikim spremstvom sprejel na postaji. Niti Grandi niti Litvinov nista dala novinarjem ob tej priliki nobenih izjav.

Mahinacije grofa Bethlena proti Mali antanti

»Temps« o pomenu njegovega obiska v Berlinu - Gospodarski sporazum z Nemčijo proti agrarnemu bloku pod vodstvom Male antente

Pariz, 25. novembra. Obisku grofa Bethlena v Berlinu posveča »Temps« uvodni članek, v katerem ugotavlja, da spada sedanjemu madjarski ministri predstojnik med one politike, ki se dobro zavedajo, da bi vsaka pustolovska politika imela za Madjarsko samo skrajno neprijetne posledice. Kljub tej svoji previdnosti, v katere imenu izjavlja n. pr., da vprašanje restavracije »ni sedaj aktualno«, pa kaže grof Bethlen živahno politično delavnost, ki vzbuja upravičeno pozornost.

Njegov obisk v Berlinu mora vzbujati še tem večjo pozornost, ker se vrši ravno v hipu, ko se je v Nemčiji znova ojačala propaganda za revizijo mirovnih pogojev. Na drugi strani je bil grof Bethlen pred kratkim v Ankari, in sicer kakor znano, istočasno z g. Venizelosom. Sicer se je uradno zatrjevalo, da je bila ta istočasnost le gol slučaj, toda trdovratno so se vzdr-

ževale vesti o snovanju nekakega novega političnega bloka v Evropi. Poleg tega se je mnogo govorilo tedaj tudi o namenih Madjarske, da se približa v svoji zunanji politiki sovjetom, pri čemer naj bi posredovala Turčija.

Ako nima Bethlenov obisk — pripominja »Temps« dalje — nikakega pravega političnega cilja, se pa ne more trditi, da bi bil brez vsakega političnega pomena. Res so razni gospodarski interesi, ki zanimajo sedaj madjarske voditelje. Te interese bi hoteli spraviti v sklad, kot izgleda, s prijateljskimi odnosi, ki vladajo med obema deželama. Toda vsem je znano, da se Mala antanta ravno sedaj priznava, da bi položila temelje za široko gospodarsko in agrarno sodelovanje, na katerem bi morali biti zainteresirani tudi Madjarska in Avstrija. V katerem pogledu bo nemško-ogrski gospodarski spo-

razum, za katerim se stremi, naperjen proti tej inicijativi kot protitež ali vsaj kot ovira? To vprašanje ima brez dvoma svoje politično lice, spričo katerega nihče ne more ostati ravnodušen.

List zaključuje, da so tu vedno razlogi za čuječnost, ko se delajo poskusi za zopetno tesno zblizanje med onimi državami, ki so tvorile v času vojne blok pod vodstvom Nemčije. In to nezaupanje je upravičeno kljub temu, da je nemški zunanji minister dr. Curtius prav te dni izjavil, da Nemčija ne stremi po političnih zvezah po vzoru iz predvojnih časov.

Dunaj, 25. novembra. n. Danes ob 10. dopoldne je došel iz Berlina na Dunaj madjarski predsednik vlade grof Bethlen. S kolodvora je odšel na madjarsko poslanstvo, kjer mu je poslanik priredil dino. Ob pol 12. je Bethlen odpotoval v Budimpešto.

Velik nacionalen pomen zmage Pilsudskega

Poraženi Nemci se nameravajo pritožiti na Društvo narodov

Varšava, 25. novembra. AA. Na Poznanjskem in v Sleziji je vladni blok dosegel sijajno zmago. Nacionalci so se uveljavili tako pri poslanskih kakor senatorskih volitvah. Ta dvojna zmaga pomeni manifestacijo odpora in koncentracije proti nemškim težnjam v prilog revizije poljsko-nemške meje.

Berlin, 25. novembra. AA. državna vlada se je na svoji zadnji seji pečala tudi s poročili o ravnanju z nemško manjšino pri volitvah v poljski Sleziji. Nemškemu generalnemu konzulu v Katowicah je bilo naloženo, naj pošlje poročila. Od tega poročila bo odvisno, ali se bo državna vlada prito-

žila naravnost pri Društvu narodov. Člen 72. nemško-poljske pogodbe priznava Nemčiji pravico, da se lahko pritoži pri Društvu narodov, kadar smatra, da so bile kršene pravice nemške manjšine.

Varšava, 25. novembra. n. Po končanih volitvah izidih je zmaga Pilsudskega pri volitvah v senat še večja, kakor se je pričakovalo. Pilsudski je dobil za senat 76 mandatov, levica 14, narodni demokratje 12, krščanski demokratje 2, Ukrajinci 4, Nemci 3, a Židje nobenega mandata. Blok Pilsudskega ima torej v senatu dvotretjinsko večino.

Insinuacije fašistovskega tiska

Brezpredmeten komentar rimskega »Giornale d' Italia«

Pariz, 25. novembra. »Temps« objavlja poročilo iz Rima, v katerem je rečeno, da italijanski tisk na vse možne načine napihuje pomen nekakih demonstracij, ki naj bi se bile vršile v Jugoslaviji za osvoboditev Istre. »Giornale d' Italia« je napisal v zvezi s tako pretvezno demonstracijo naslednji komentar:

»Jugoslovanske zahteve po Istri so jasna in nasilna afirmacija želje po reviziji mirovnih pogojev. Toda ker so v nasprotju z voljo Italije, ki ne namerava priznati jugoslovanskih pravic do skoz in skoz italijanske Istre, more služiti to le za ustvarjanje novih vzrokov za mednarodne konflikte. Mi le ugotavljamo, da so se vršile te manifestacije z dovoljenjem beograjske vlade, vojaške zaveznice drugih držav.«

»Temps« dodaja s svoje strani tem vrsticam komentar, v katerem pravi, da govori italijanski tisk skoro vsak dan o reviziji mirovnih pogojev kot o pravični stvari. Le ko se ista revizija zahteva proti Italiji, pa vidijo italijanski listi nevarnost mednarodnih zapletljiv.

Ruski žitni dumping končan

Bukarešta, 25. novembra. n. Potniki, ki so prišli iz sovjetske Rusije v Costanzo, so pripovedovali, da v ruskih skladiščih ni več žita in da so vse ladje, ki so bile naročene za ruski žitni dumping, odplule prazne iz ruskih luk. Spričo tega se sme računati, da je ruski žitni dumping popolnoma končan. Zaradi tega so v Romuniji že znatno poskočile cene žita in drugih poljskih pridelkov.

Številne avdijence romunskih politikov

Bukarešta, 25. novembra. n. Kralj Karel je včeraj sprejel v avdijenci voditelja disidentske liberalne stranke Jurija Bratianu. Danes popoldne je kralj sprejel v avdijenci prvaka liberalne stranke Argetojana, jutri in pojutrišnjem pa bo sprejel po vrsti podpredsednika liberalne stranke Duco, podpredsednika ljudske stranke Vogo, predsednika ljudske stranke maršala Avaresca in predsednika liberalne stranke Bratianu. Bukareški listi so sprožili vprašanje, zakaj se neki vrše ta posvetovanja tik pred krizami vlade.

Vojni dolgovi in reparacije naj bi se brisale

Ottava, 25. novembra. AA. Sir Robert Borden, ki je bil med vojno kanadski ministrski predsednik, je imel govor, v katerem je rekel med drugim: Čeprav so ameriške Združene države imele nesporno pravico zahtevati povračilo vojnih posojil, se je vendar pokazalo, da bi tako njih lastni položaj kakor tudi razmere na vsem svetu bile mnogo manj neurejene in svet mnogo manj izčrpan, če bi se bile Združene države odrekle povračilu teh posojil. Na vsem svetu bi bilo mnogo večje blagostanje, če bi se bili zbrisali pred 10 leti tako vojni dolgovi kakor reparacije.

Roparski napad na romunskega poslanika

Bukarešta, 25. novembra. n. V okolici Bukarešte so nepoznani razbojniki v ponedeljek popoldne napadli glavnega urednika »Epoca« Filipa, ki se je vozil v avtomobilu skupaj s knezom Sturzo in pooblaščenim ministrom Filodorom, romunskim poslanikom v Beogradu. Razbojniki so s streljanjem hoteli ustaviti avtomobil, toda šofer je odbrzel. Razbojniki so streljali še za avtomobilom in je krogla zadela rezervoar avtomobila. Kljub temu pa je šofer vozil dalje ter je tako potnikom uspelo, da so ubežali. Ko so prispeli v Bukarešto, so stvar na znanili policiji, ki je začela napadalce zasledovati.

Nedeljska kronika

Nedeljo za nedeljo je že skozi leta nedeljska kronika enako žalostna in enako sramotna. Treba samo prelistati časopise in njih poročila o praznovanju nedelje v Sloveniji. Redki lepi dogodki, ki pričajo o našem kulturnem stremljenju, skoraj utonejo v poročilih o krvavih nedeljskih dogodkih. Od vseh strani same vesti o pretepih in pobojih, od vsepovsod enako žalostna poročila o junakih noža in izvršenih surovostih, kakor da bi živeli v najbolj divjih časih. A vrhu vsega izide v časopisju le del poročil o nedeljski kroniki, oni, ki je že čisto zrel za kazenski zakon. A koliko se zgodi še drugih stvari, ki se srečno prikrijejo in ki bi odkrile še hujšo sliko o tem, kako se praznuje pri nas nedelja, dan počitka in lepega užitka.

Nevredno slovenskega imena je to onečaščenje nedelje in v sramoto vsem nam. Kaj pomagajo vsi napor naših kulturnih delavcev, da s svojimi deli proslave našo kulturo, če pa vsako nedeljo dokazujejo pretepači in suroveži na mnogo bolj učinkovit način, da ni v deželi kulture. Kaj nam pomaga, če se pred svetom hvalimo z majhnim odstotkom analfabetov in z velikim razširjenjem slovenskega čitva, ko pa vse to nima niti najmanj moči, da bi zaustavilo vedno močnejše razširjanje pretepaštva in surovosti. Vsaka nedeljska kronika bi je po zobeh vsakogar, ki hvali našo kulturo, ker vsaka nedeljska kronika znova dokazuje, da se je v surovosti izgubila kultura.

Narodna sramota je že postala nedeljska kronika pri nas in sicer tako žgoča in skeleča sramota, da moramo izgubiti vsako spoštovanje do naroda, če te sramote čimprej ne odpravimo. Ni danes poleg borbe za vsakdanji kruh nobene borbe, ki bi bila tako utemeljena in tako potrebna, kakor je borba proti surovostim in pretepaštvu. Ta borba je postala že tako nujna, da bi morala biti že eno prvih političnih vprašanj. Na vsak način pa je ta borba mnogo bolj važna ko cela kopica drugih vprašanj, zaradi katerih se razburja danes naša javnost, in ena največjih krivd vseh naših bivših političnih strank je, da so pač prihajale med narod z najraznovrstnejšimi vprašanji, da mu pa niso povedale z vsem povdankom, da ni mogoče govoriti o kulturnem narodu, dokler je njegova nedeljska kronika tako žalostna in sramotna.

Ni pa boj proti surovosti javna zadeva le iz moralnih ozir, čeprav je v tem pogledu surovost najbolj skeleča, temveč v nič manjši meri tudi iz gospodarskih in materijalnih vzrokov. Sanjamo in govorimo o tem, kako bo postala naša banovina dežela tujskega prometa. V resnici ima tudi naša banovina vse pogoje, da to postane, toda nikdar, če se pretepaštvo in surovosti ne bodo nehale. Tujci se ne zadovolje s tem, da vidijo krajevne lepote, temveč hočejo občevati tudi s kulturnimi ljudmi. Naj pa zaleze tujec v nedeljo v večerni izletniški vlak in naj zaide v kakšno posebno razigrano družbo in prepričani smo, da bo imel za vse čase zadosti.

Nove sile naj bi dala nedelja kot dan lepega odpočitka, pri nas pa povzroča po navadi, da je izgubljen še ponedeljek, ker je bilo v nedeljo preveč divjanja. Ne bomo govorili o tem, kako se s tem onečaščenjem zapravlja tudi mnogo preveč denarja, temveč samo to vprašanje bi postavili, kako naj se pri takšnem praznovanju nedelje naš narod reši iz gospodarske krize, ki je že nastopila in ki bo iz zunanjih vzrokov najbrže še narasla? Še nekaj časa takšno onečaščenje nedelje in potem bomo šele videli, kako nimamo več moralne sile, da vzdržimo tekmovalstvo z drugimi narodi.

Boj proti surovosti in pretepaštvu ter za spodobno praznovanje nedelje mora postati geslo dneva! Na vsej črti se mora pričeti ta boj, v šolah in v cerkvi, v društvi in v družbi sami, da bo postal nemogoč tisti, ki misli, da je v surovosti izraz moči. A prav tako tudi na železnicah in v avtobusih morajo spoznati razni preglasni ljudje, da jim je odklenalo, ker so Slovenci kulturni ljudje, ki ne trpe ne surovosti, še manj pa pretepaštva.

Naravnost ozdravljenje mora priti med narod, če naj doseže, da bo nedeljska kronika takšna, ki ne dela narodu sramote. Če se to ni mogla doseči v strankarskih časih, naj se to doseže vsaj sedaj, in če ne morejo bivši agitatorji agitirati za stranke, naj pa agitirajo proti surovosti in pretepaštvu. Teh dveh sramotnih pojavov pa mora biti konec in sicer za vsako ceno.

Nenadna delna kriza v nemški vladi

Pravosodni minister dr. Bredt odstopil v znak protesta proti sodelovanju s socijalnimi demokrati

Berlin, 25. novembra. n. V nemški vladi je danes nenadoma izbruhnila delna kriza. Pravosodni minister Bredt, ki je doslej zastopal gospodarsko stranko v vladi, je podal ostavko. Gospodarska stranka je namreč sklenila, da z ozirom na Brüningov namen sodelovanja s socijalnimi demokrati odpove nadaljnje sodelovanje z vlado. Brüning je kljub temu sklepu gospodarske stranke ostal pri svojem in se namerava pri svojem nadaljnjem delu naslanjati na socijaliste. Gospodarska stranka je Brüningovo vztrajanje pri tem sklepu smatrala kot kršitev in ogrožanje važnih interesov nemškega naroda in je zaradi tega pozvala svojega zastopnika v vladi, naj odstopi. Ostavka pravosodnega ministra je izzvala razumljivo senzacijo in za enkrat še ni znano, kakšne posledice bo imela ta demisijska.

Berlin, 25. novembra. d. Državni odbor gospodarske stranke je v sporazumu z državnim justičnim ministrom profesorjem dr. Bredtom na svoji seji od 25. novembra soglasno sklenil to-le: Ze 26. septembra t. l. je državni odbor sklenil, da gospo-

darska stranka ne bo sodelovala v nobeni vladi, na katero bi imeli socijalni demokrati neposredno ali posredno vpliv. Dogodki zadnjega časa pa dokazujejo, da Brüningova vlada skuša izvajati svojo politiko, opiraje se na socijalno demokracijo, in ne uvaža življenjskih interesov nemškega naroda in nemškega gospodarstva. Po naziranju gospodarske stranke se po tej poti problemi nemškega naroda v notranji in zunanji politiki ne dajo rešiti. Zaradi tega odklanja gospodarska stranka nadaljno podporo Brüningovi vladi.

Berlin, 25. novembra. d. H komunikeju, v katerem gospodarska stranka odpoveduje nadaljnjo podporo Brüningovi vladi, poročajo, da je državni justični minister dr. Bredt, ki ga je gospodarska stranka svoj čas poslala v vlado, pri državnem kancelarju že vložil prošnjo za ostavko. Takoj, ko je državni kancelar prejel to prošnjo, je sprejel voditelje gospodarske stranke, da se z njimi porazgovori o tej ostavki in o njenih posledicah. Minister dr. Bredt je trenutno bolan in ga ni v Berlinu.

Reševanje politične krize v Avstriji

Dr. Steidle obupal, major Pabst pojde na Kitajsko

Dunaj, 25. novembra. d. V avstrijski notranji krizi še vedno ni padla odločitev. Predsednik republike že nekaj dni nadaljuje svoja posvetovanja z voditelji parlamentarnih strank. Danes sta bila pri njem socijalno-demokratska poslanca dr. Renner in dr. Eldersch. Pogajanja se bodo še nadaljevala, vendar se bližajo že svojemu koncu. V parlamentu je danes zborovalo predsedstvo krščansko-socijalnega poslanskega kluba. Na tej seji pa niso glede krize še nič odločili. Pogajanja se bodo nadaljevala jutri v plenumu krščansko-socijalne parlamentarne frakcije.

Innsbruck, 25. novembra. d. Poročila o odpotovanju majorja Pabsta v inozemstvo v Innsbrucku demantirajo. Nasprotno pričakujejo majorja Pabsta za jutri v Innsbruck. Vsa poročila o njegovih dozdavnih načrtih, da se preseli v München, kjer bi delal za hitlerjevsko gibanje, kakor tudi poročila, da je poklican na Kitajsko kot organizator kitajske armade, so najmanj

preuranjena. Major Pabst bo na vsak način najprej počakal, da se razčisti vprašanje novega vodstva Heimwehra.

Pariz, 25. novembra. d. Dr. Steidle, ki se sedaj mudi v Parizu, je izjavil novinarjem, med drugimi tudi sotrudniku »Matinac«, da je pričakoval od Vaugoinove vlade, da bo parlamentarne volitve v Avstriji preložila in uvedla avtoritativni režim. Za odpravo brezposelnosti najbrže ni drugega sredstva, kakor da se uvede obvezna civilna služba. Tudi varčevalnih ukrepov v upravi ne bo novi parlament sklenil. Sedaj po končanih volitvah je uvedba diktature nemogoča. Tudi je nastal razkol v heimwehrovskem gibanju. Zal so tudi meščanske stranke zelo razcepljene in so se napram močno organiziranim socijalnim demokratom izkazale kot brez moči. Ob takih okoliščinah se bo dr. Steidle odtegnil politiki, kajti iz sedanjega položaja v Avstriji ne vidi nobenega izhoda.

Splošna politična situacija v Angliji

Mac Donald o uspehih borbe z brezposelnostjo — Konservativci govorijo o splošni nacionalni depresiji

London, 25. novembra. AA. Macdonald je izjavil pred poslanci delavske stranke, da je delavska stranka, po tem ko je prevzela vlado, storila vse, kar je bilo v njeni moči, da omeji brezposelnost. Vlada je s svojim delom lahko ponosna. Dalje je Macdonald izjavil, da se minister za prosveto pogaja z liberalno stranko, da doseže soglasje glede zakonskega predloga, s katerim naj se podaljša obvezna šolska doba. Ta zakon naj bi stopil v veljavo z letom 1932.

London, 25. novembra. AA. Danes je zasedel centralni svet konservativne stranke. Izglasoval je Baldwinu soglasno zaupnico. Na seji je bilo izraženo mišljenje, da bo delavska stranka brezdvomno pri prihodnjih volitvah propadla. Svet je dalje ugotovil, da vlada splošna nacionalna depresija, da pa so rezultati občinskih volitev in delne parlamentarne volitve v Shipleyu znaki lepše bodočnosti.

Razsodba v procesu proti makedonstvuščim

Morilca Pundeva obsojena na po petnajst let ječe — Topukov in Ivan Mihajlov oproščena

Sofija, 25. novembra. d. Danes je bila izrečena obsodba v procesu proti morilcema publicista Pundeva, ki se je svoj čas v konfliktu med makedonskimi revolucionarji pridružil h kasneje umorjenemu generalu Protogerovu ter nastopil proti Ivanu Mihajlovu. Oba morilca Medarev in Stamenkov sta bila obsojena vsak na 15 let ječe. Njun pomagač Topukov pa je bil oproščen. Ivan Mihajlov, ki je bil v odsotnosti obtožen, da je morilce nahujskal k temu umoru, je bil tudi oproščen. Pri obeh

morilcih je sodišče upoštevalo kot olajševalno okoliščino, da bi bila morilca sama umorjena, če ne bi bila naloge izvršila. Za Ivana Mihajlova je državni tožilec predlagal smrtno kazen, toda Medarev in Stamenkovič sta svoje prvotno pričevanje, s katerim sta Mihajlova precej obremenjevala, preklicala ter izjavila, da sta dobila nalog za umor od nekega lokalnega šefa VMRO po kurirju. Imena pa nista hotela povedati. Tako se je končal prvi proces, ki je bil v Bolgariji uveden proti VMRO.

Nad šestnajst milijonov za carinarniške stavbe

Carinarnica v Mariboru in številne stavbe za carinske oddelke v Dravski banovini se v kratkem pričnejo graditi

Beograd, 25. novembra. l. Z namenom, da pospeši in olajša poslovanje carinikov in policije na obmejnih prehodih v Dravski banovini, je finančno ministrstvo danes odredilo, da se ob teh vhodih v našo državo zgradijo nove stavbe za carinske oddelke. Finančno ministrstvo je že prejelo potrebne načrte za te zgradbe. Zgradilo bo spočetka 36 zgradb. Sredstva v znesku 12.000.000 Din je odobrilo in jih bo krilo s splošnim kaldrmskim fondom. Elaborate je ministrstvo že poslalo banski upravi v Ljubljano, da razpiše čim prej potrebne licitacije. Vse kaže, da se bodo pričela dela na teh zgradbah že takoj z novim letom, posebno še, ker so potrebna zemljišča že nakupljena.

Vprašanje carinarnice in uradniških stanovanj v Mariboru je rešeno. Finančno ministrstvo je odobrilo iz kaldrmskega fonda kredit 4.150.000 Din, ki bo, kot izgleda, zadostoval tako za odkup zemljišča kot za zgradbo samo in končno tudi za ureditev

cest okrog zgradbe. Finančno ministrstvo je naročilo mariborski občini, naj izdela detaljne načrte. Zgradba bo obsegala pritičje in dve nadstropji. Tudi gradnja carinarnice v Mariboru se bo lahko pričela prihodnjo pomlad.

Zakon o splošnem upravnem postopku

Beograd, 25. novembra. l. Danes je stopil v veljavo zakon o splošnem upravnem postopku z dne 9. novembra t. l. Obvezno moč dobi ta zakon z dnem 25. februarja 1931.

Prepovedan časopis

Beograd, 25. novembra. AA. S sklepom ministrstva za notranje zadeve št. I 35.853 z dne 24. t. m. je prepovedan uvoz in razširjanje v naši državi angleškega časopisa »The Royalist international Herald«, ki zhaia v Kingsbridgeu v grofiji Devon na Angleskem v francoščini, nemščini in angleščini, ker piše tendenciozno o prilikah v naši državi.

Vidov dan in 6. september svečana praznika

Beograd, 25. novembra. (l) »Vojni list« od 10. t. m., števil. 45 je na str. 2232 objavil naredbo Nj. Vel. kralja Dj. br. 26252 od 25.252 od 25. oktobra 1930, ki se pričenja takole:

Mi Aleksander I., po milosti božji in volji naroda kralj Jugoslavije, odredimo na predlog našega ministra za vojsko in mornarico, a na osnovi člena 3. zakona o ustroju vojske in mornarice: da se »Pravila službe II. del spremene in dopolnijo tako, da se besedilo členom 478 do 486 zamenja s sledečim besedilom:

Člen 478.: Na Vidov dan (28. junija) kot dan kosovske bitke se vrši cerkvena slovesnost v spomin padlim kosovskim junakom in vsem onim, ki so v vseh drugih vojnah in bojih žrtvovali svoje življenje za osvobodjenje in ujedinenje našega naroda. Poveljnik mesta določi potrebno število častnikov, ki se udeležijo cerkvene slovesnosti.

Člen 479.: Dan 6. septembra kot spominski dan, ko so bile leta 1930 podeljene polkom nove jugoslovanske zastave, se proslavi svečano na sledeči način: Pred dnem svečanosti imajo nadrejeni starešine predavanja pred svojimi edinicami o pomenu tega dne za jugoslovansko vojsko.

V tem in v nadaljnjih spremenjenih členih slede na to podrobna navodila za vojaške edince in poveljstva, kako se vrši slovesna revija čet na dan 6. septembra.

Minister Preka pri Nj. Vel. kralju

Beograd, 25. novembra. AA. Nj. Vel. kralj je sprejel danes v avdijenco ministra za socijalno politiko in narodno zdravje g. Nikolo Preko. Avdijenca je trajala od 10'30 do 12'30.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 25. novembra. l. Pod vodstvom predsednika ministrskega sveta in notranjega ministra generala Petra Živkovića se je vršila danes od 17 do 18.30 seja ministrskega sveta. Seje so se udeležili vsi gg. ministri, razen g. Uzunovića, ki je bolan. Na seji so pretresali tekoče posle. (Centralni presbiri.)

Ljubljanski podžupan v Beogradu

Beograd, 25. novembra. l. V Beograd je prišel profesor Evgen Jarc podžupan ljubljanske občine. Prišel je radi nekaterih zadev, ki se nanašajo na ljubljansko občino.

Imenovanja

Beograd, 25. novembra. AA. S sklepom predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev so postavljeni: za politično upravnega pripravnika pri policiji v Ljubljani v I-9 dr. Marjan Mašera, pripravnik iste skupine in kategorije pri policiji v Zagrebu, za komisarja železniške obmejne policije v II-3 v Mariboru Stevo Kramar, komisar za Velikega Manastira, v Rakeku Rade Zaklanović, pisar komisarijata na Sušaku, dozdaj v II-4, za pisarja na Sušaku v II-4 Aleksander Marković, komisar obmejne železniške policije na Rakeku v isti skupini in kategoriji.

Beograd, 25. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev so postavljeni za tajnika okrožnega inspektorata v Varaždinu v 4-I Sreten Mitrović, sreski načelnik na Krku, v 6-I za komisarja železniške obmejne komisije na Jesenicah Vladimir Grbić, dozdaj pristav v Karlovcu v 7-I, in za inspektorja policijske uprave v Ljubljani v 4-I Josip Tucan, predstojnik mestne policije v Vinkovcih.

Beograd, 25. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen na predlog ministra za socijalno politiko in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta za pomožnega tajnika za zaščito mater in dece v Ljubljani v 2-II. Josip Štajmer, arhivski uradnik v III-3.

Upokojitev

Beograd, 25. novembra. l. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog finančnega ministra upokojen Jernej Kladičnik, višji carinski inspektor Dravske finančne direkcije v Ljubljani.

Predpisi o zasebnih šolah

Beograd, 25. novembra. AA. Na podlagi člena 196. zakona o narodnih šolah z dne 5. oktobra 1929. se morajo vse zasebne šole v vsem ravnati po predpisih, ki veljajo za narodne šole. Zato morajo učitelji zasebnih šol po členu 71. in 72. omenjenega zakona imeti učiteljski izpit zrelosti. V zvezi z gornjim je minister za prosveto sklenil, da morajo učitelji privatnih šol položiti predpisani učiteljski izpit, da dopolnijo svojo strokovno izobrazbo na državnih učiteljskih šolah.

Francoska mornarica nas ne bo obiskala

Beograd, 25. novembra. AA. Po obvestilu iz dobroinformiranega vira izvedemo, da so vesti, objavljene v nekaterih beograjskih in zagrebških listih o nekem skorajšnjem obisku francoske mornarice jugoslovanskih luk na Jadranu popolnoma netočne. Istotako izvedemo, da francoska mornarica ne bo kmalu podvzela nobenih potovanj iz svojih baz.

Smrtna obsodba pred beograjskim sodiščem

Beograd, 25. novembra. l. Danes je sodišče obsodilo obtoženca Julija Živaljevića na smrt. Živaljević je obsodbo mirno sprejel.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 25. novembra. d. Večerna napoved meteorološkega zavoda za jutri: Spremenljivo in mlo vreme, od časa do časa vetrovno.

Za rudarsko pripravljavnico v Zagorju

Vzporedno z napredovanjem rudarske tehnike je potrebna tudi širša izobrazba v tej stroki zaposlenega osebja. Dandanes vidimo, da imajo prednost oni delavci, ki posedujejo strokovno izobrazbo enega ali drugega poklica. Ne zadostuje več, da se uči vajenec praktičnega dela samo pri mojstru, on rabi tudi teoretično znanje, ki si ga pridobi le v strokovnih šolah ali strokovnih tečajih. Iz strokovnih knjig si rudarski vajenec ne bo pridobil dovolj znanja; tudi nimamo Slovence dovolj slovenskih knjig rudarske stroke in one, ki jih imamo, so za rudarje v ceni previsoke in si jih ne more nabaviti.

Pred desetletji je bilo učenje rudarskega vajenca bolj preprosto kot danes, ko se nabavljajo stalno novi, moderni stroji, kakor za cenejši in večje pridobivanje premoga različni tehnični pripomočki (različna vrtna kladiva, zasekavalni in vrtni stroji i. dr.). Tu je treba več znanja, ker ravno rudarju se pogostoma pripeti, da mora znati prijeti v jami za vsako delo in znati ravnati z vsakim jamskim orodjem.

Vse to je uvidela zagorska rudarska mladina; uvidela je tudi, da se vzdržati na površju le s pomočjo strokovne izobrazbe in s temeljitejšim poznavanjem vseh nepravil in nevarnosti, ki prežijo na rudarja pri izvrševanju njegove službe. Vsi tedaj želijo, da bi se ustanovila v Zagorju »Rudarska pripravljavnica« po vzgledu enake šole v Trbovljah, kjer deluje uspešno že več let. (Nekateri jo nazivljejo »rudarska nadaljevalna šola«, kar pa ne drži, ker se tam

pouk ne nadaljuje, temveč pripravlja.) Učilnica naj bi bila na osnovni šoli v Toplicah, ki je nekako v sredini med obema obratoma, Kisovcem in Kotredežem. Učne moči bi bile na razpolago, tako strokovne kot druge in poučevalo bi se ob večernih urah, kakor na trboveljski šoli. Obiskovanje te šole bi vplivalo na rudarsko mladino tudi v drugem pogledu; poleg vstopa v splošno rudarstvo zvezano z mineralogijo — bi se ugledilo tudi njihovo obnašanje, kar bi koristilo in dvignilo ugled industrijskega kraja. Nadalje bi si pridobili oni, ki nameravajo obiskovati poznejše drž. šole v Celju, že precejšnjo podlago. Vsem onim pa, ki bi ostali še naprej v službi pri tukajšnjih obratih, ali bi se podali za kruhom v tujino, bi služila strokovna izobrazba uspešnejšemu izvrševanju svojega poklica.

Če pomislimo, da je v Zagorju že 1000 rudarjev, je potem umevno, da se vpiše k pouku dovolj mladine.

Nastaja tu samo vprašanje vzdrževanja te šole; ako bi prispevala — po vzgledu v Trbovljah — TPD, II. rudarska skupina in prizadete občine, bi za posameznika to ne pomenilo mnogo, ker bi prišle tu občine Zagorje, Kotredež in Ržiše v poštev.

Zato apeliramo na gori navedene, da bi upoštevali upravljene želje rudarske mladine in bi jim šli na roko ter pripomogli do izobrazbe na lastni strokovni šoli. — h. p.

Kako naj se elektrificirajo Loke

Loke, 24. novembra.

Elektrifikacija Lok je aktualno gospodarsko vprašanje. Za onega, ki ne pozna terena in si ne zna ustvariti točnega pogleda in sistem, kateri bi bil najbolj ugoden, bi dejal, da se da to urediti na ta način, da se enostavno priključi električno omrežje na transformator, ki ga ima v Toplicah Električna zadruga iz Zagorja. Razumljivo je, da ima ta transformator 20 kilovoltov in da ni še preobremenjen. Pomisliti pa je treba, da je mogoče še razmah Toplic in s tem v zvezi se bo obremenil tudi transformator v Toplicah. Z izvedbo elektrifikacije Lok, ali celo najbližnjenejših naselij občine Ržiše bi se vsaj v doglednem času pokazalo, da bi ta rešitev bila nezadostna.

Odbor, ki naj vprašanje elektrifikacije prouči, je že sestavljen. Tudi med prebivalstvom je mnogo zanimanja in ugibanja, kakšno pot naj se ubere, da bi se to vprašanje realiziralo. Prva in edina v današnjih časih možna in uspešna pot je s pomočjo ustanovitve električne zadruge. In sicer tako, da se deleži zadrugnikov in seveda s tem tudi jamstvo za zadrugine obveznosti regulirajo glede na število inštaliranih žarnic. Tako recimo za pet žarnic en delež in za vsake nadaljnjih pet žarnic zopet en delež. Ta način pa ni priporočljiv, zlasti, ako so deleži visoki. Kajti, ako si nekdo hoče inštalirati šest žarnic, bi moral seveda plačati dva deleža, ker pa se takih stvari vsakdo rad izogne, bi ta šesta žarnica seveda odpadla v škodo zadruge. Najbolj priporočljiva bi bila zadruga z enakimi deleži za vse zadrugnike, kar daje tudi enako jamstvo, poleg tega pa ne ovira pri bolj obsevnih ljudeh v današnjih težkih časih inštalacij potrebnih žarnic in pa tudi za druge gospodarske in gospodinske naprave potrebne električne napeljave.

Ako se bo ustanovila električna zadruga, bi ista zgradila transformator s hišico na Lokah in bi ta transformator mogel trpeti obremenitev Lok, Repnika in Podkraj. Da pa se vsled dolgotrajne daljnovidnosti ne izgubi električne energije, je vsekakor potreben drug transformator na Izakah, in sicer za Izake, Pod St. Jurij in Podlipovce. Ta način je torej možen, da se

želji in potrebi prebivalstva najprej in največje ugoditi. Vsi stroški inštalacije, kakor tudi postavitev transformatorskih hišic s transformatorjem in daljnovodom, ne bi prekoračili vsote 300.000 Din, ki bi se zbrala z deleži zadrugnikov, in svoto, ki jo da občina po v proračunu odobrenih odstotkih na trošarino.

Ker je zlasti v tem predelu na Lokah, Izakah in Podlipovci dokaj uglednih in izkušenih zadrugnikov, upamo, da bo kaj kmalu prišlo do ustanovitve potrebne električne zadruge, ki bo zadovoljila prebivalce in tako dvignila ugled kraja. — K.

Za povzdigo tujskega prometa na Bledu

Bled postaja od leta do leta bolj znano in solidno letovišče ter si s smotrenim delom in reklamo dviga svoj ugled tako med Jugoslovane, kakor med Nemci in Avstrijci ter ostalimi inozemskimi narodi, saj je najstarejše letovišče v Jugoslaviji.

V drugi polovici 19. stoletja je Švicar Arnold Rikli spoznal Bled kot najpripravnije letovišče in zdravilišče, ki ima sprito svoje visoke lege pravo pravcato alpsko podnebje, ter da v zvezi s toplimi vreli jezerske vode in terme, ki ima stalno toploto 23 stopinj C, prav blagodejno vpliva na zdravje človeka. Šele od leta 1906, odkar je speljana železnica z Jesenic v Trst, je dobil Bled svoj veliki pomen letovišča in zdravilišča, ki se je baš v poslednjih letih tako močno razvil, kod do sedaj nobeno drugo v naši državi.

Temu je največ pripomogla smotrna reklama. Samo letos se je anonisrilo v 16 inozemskih časopisih, prospekti, ki odražajo pitje perspektivo Bleda in okolice Gorenjske, so bili natisnjeni v jugoslovanskem, češkem, francoskem in celo v madjarskem jeziku ter so opravliali sijajno tujsko prometno propagando. Dasi jih je bilo natisnjenih okoli 40.000 komadov, bo treba število istih za prihodnje leto še zvečati, ter izpopolniti z navedbo kraja in časa raznih sportnih in drugih atrakcij, kakor konjske dirke, veslaške, plavalne tekme itd.

Reklama v Ameriki je bila še tudi precejšnja. Jugoslovanska ekspresna agencija je založila prospekte, v katerih je povdarjala v prvi vrsti Bled. Dobili so jih ameriški turisti 200.000 iz-

vodov. V angleškem imperiju se je razposlalo 28 mestom prospekte pitje perspektive Bleda in Gorenjske. Tudi v radiu se je povdarjala važnost in pomen letovišča, kjer se je o tej temi razpravljalo v najrazličnejših evropskih jezikih. To vrsto reklame bo treba še podpreti. Znani francoski državni komisar za tujski promet v Parizu Gaston Gerard je forsiral radio kot izborni reklamno sredstvo.

Delo naših občin in 6. januar

Znano je, da so pred 6. januarjem naše občine po veliki večini zelo neredno odgovarjale na zahteve oblasti, posebno pa so bile malomarne za izpolnjevanje raznovrstnih tiskovin in vprašalnih pol. Le malokatera je bila tako točna, da bi bila storila svojo dolžnost v predpisanem času. Zdelo se je, kakor da bi se bil v njih popolnoma uveljavil znani »ima vremena«.

Še lansko leto je neki urad moral župane naganjati in jih strašiti s posledicami, pa je kljub temu komaj bilo možno doseči, da so na nekatere vprašalne pole odgovorile vse občine, odnosno jih izpolnile nekako do februarja t. l., čeprav jim je rok za ugoditev bil predpisan za 15. oktober 1929. Taka nerednost je silno zamujala pri oblastvu podelavanje dobljenih podatkov.

Letos je bil občinam za isto stvar določen kot zadnji termin konec meseca oktobra. Odgovori so prihajali točno in je bilo možno material podelavati sproti. Tako je v prvih treh tednih novembra od okoli 300 vprašalnih pol uradu dospelo in so že podelane, manjka jih samo še nekaj izpod 50. Te zakasnitve pa so povzročene bolj iz tehničnih razlogov kot pa iz komodnosti ali nerednosti v poslovanju občinskih uradov in zaostali odgovori prihajajo sproti, vsak dan po nekoliko. Ves material bo letos lahko zbran in podelan najkasneje do konca novembra, medtem ko je lansko leto dotični uradnik bil pri oblastvu s takimi stvari zaposlen notri do februarja.

Tudi v teh dejstvih je vidno, da so občine začele pozitivno delati v smislu vladnih naredb in da se tudi same zavedajo potrebe reda in ekspektivnosti, za kar jim gre pohvala.

Zagorjani ustanavljajo mesarsko zadrugo

Veliko zanimanje občinstva — Obratovanje prične po 1. decembru

Zagorje, 23. novembra.

Danes popoldne ob 3. uri je sklicala Splošna delavska zadruga »Delavski dom« javni shod, katerega se je udeležilo lepo število občinstva, do 200, prisostvoval pa je tudi sreski poglavar iz Litije G. Podboj.

Kot prvi govornik je nastopil g. Jurij Arh, ki je podrobno razložil namen in pomen ustanavljanja se mesarske zadruge. Povdarjal je sijajen razvoj zadrugništva v drugih državah, kakršnega pa moramo doseči tudi mi, kajti zadruge so najboljša samoobramba. Nato je povzel besedo G. Melhior Čobal, star delavec na zadrugnem polju. Z jedrnatimi besedami je dokazal potrebo, da si ustanovimo mesarsko zadrugo in je v boljše razumevanje orisal delo in požrtvovalnost starih rudarjev, ko so si koncem preteklega stoletja ustanovili Konzumno društvo. Napačno bi mislil vsak, kdor bi trdil, da se ustanavlja mesarska zadruga z namenom, da bi uničila dolinske mesarje, ne, temveč da štiti konzumenta. Nikogar se ne sme pretirano izkoriščati, osobito ne delavca, ki ima že tako minimalen zaslužek. Vendar pa so izkušnje pokazale, da nobena zadruga ni imela željenega uspeha, kjer ni bilo delavstvo organizirano v svojih strokovnih organizacijah. Ko bomo imeli mesarsko zadrugo, ne bomo več iskali pomoči za reguliranje cen nikjer, kajti zadruga bo ti-

sta, ki bo odločala o mesnih cenah. Ves uspeh zadruge tiči pač v tem, koliko je v nas zavednosti.

Ker bo zadruga sama potrebovala za pričetek obratovanja gotovo posojilo, pač ne bo mogla dati mesa na kredit. Ta je dopušen samo do višine vplačanega deleža, vendar je v interesu zadruge, da vsaj spočetka, dokler si ne ustvari vseh pogojev za uspešen obrat, ne daje konzumentom na kredit. Možnost kupovanja bodo imeli samo člani mesarske zadruge, ki so vplačali delež. Razven ugodnosti najcenejšega nakupa mesa bodo vedno postreženi z najboljšim mesom.

G. Arh je nato obrazložil pogoje za pristop k zadrugi. Zavedati se je treba, da bo zadruga skupna last, da denar, ki bo vanjo naložen, ne bo izgubljen, kajti zadruga ima razven že znanega cilja še tudi druge, ki bodo izvedljivi le tedaj, če bomo zvesti zadrugarji. Blago in delo pa bo agitacija za zadrugo, ki bo začela obratovati 1. ali pa 15. decembra, kar je pač odvisno od tega, ali bodo do 1. decembra potrebni prostori že pripravljeni.

Klavnica in začasna mesarija bo pri gostilničarju g. Drnovšku v Zagorju. Če pa bo večji obrat, se bo mesarija preselila v hišo g. Čobala ob glavni cesti, v Toplicah pa bi se ustanovila podružnica. Tudi v Kisovcu in na Lokah so predvidene podružnice, kar pa je zopet odvisno od uspevanja zadruge.

Najfiniši med različnih vrst in vosek za parkete nudi Čebelarstvo društvo. Ljubljana. Vošnjakova ul. 4

0 sokolski ideji

Predavanje prosvetarja prof. Ivana J. Kolarja na prvem prosvetnem večeru sokolskega društva v Kranju.

Namen Sokola je v temelju prav isti kakor v začetku leta 1862, ko je ustanovil Tyrš Sokola z namenom, vzgojiti Slovence do take moči, kakor je imajo drugi gospodarsko močni in kulturno veliki narodi. Leto 1862 pomeni tisto dobo, ko je v Avstriji zmagal parlamentarizem, ki je rešil slovanske narode absolutizma v petdesetih letih. Ta čas so hoteli nemški mogotci izrabiti nad slovanskimi narodi po svoje. Tudi oni so začeli ustanavljati svoje »Turnvereine«. Tyrš pa je hotel v Sokolstvu najti še ideje, ki naj vodi in rešuje propadajoče slovanske narode.

Člani naj bi se vzgajali k narodni zavesti. Po prevratu se sokolstvo kar čez noč ni moglo več tako razvijati kakor pred in med svetovno vojno. Temu je mnogo krivo razdejanje še bolj duha kakor imetja. Človek je bil izčrpan in nedovzet za vse, kar je višje, kar je vredno ideje.

Majhna četa je vztrajala, med njimi najidealniji rajni dr. Ivan Oražen, ki je dobro poznal svojo dobo, saj je sam mnogo pretrpel med svetovno vojno. Videl je, da zunanja svoboda še daleč ni tisto, kar je sokolstvu namen in cilj. Zda je nastopila še mnogo težja naloga, vzgajati v svobodnem domu človeka, ki ga potrebuje narod, ako hoče zrasti do tistih ciljev, ki so bili pred očmi ustanoviteljem Sokola. Sokolstvo nima v sebi velikih gest, ki naj bi služile ljudem za hipno razburjenje in navdušenje, sokolstvo zahteva namreč sistematičnega dela, polnega samozatajevanja.

Danes sicer ni več tistega izrazitega boja med slovanskimi in nemškimi življenjem kakor pred osvobodjenjem. Je pa še mnogo starega navdušenja za vse tje v nas. Ne zanimamo se za domačo umetnost in znanost, podpiramo tuje kulturne institucije. Kako malo poznamo slovensko in jugoslovansko knjigo. V tem oziru naj začne vsakdo sam pri sebi ter spodbuja brate in sestre. Nekaj pa je težje, razumevati današnjo čisto izjemnega Sokola v vseh sokolskih vrstah.

Sokol kraljevine Jugoslavije je oficijelno državna institucija. Ravno Sokol pa mora biti zadnji, ki bi smel to stanje izrabljati v neidealne namene. S tem bi škodoval v temelju ideji sokolstva bolj kakor pa številno formalni organizaciji. To moramo dopovedati sebi in drugim, da je Sokol v novi obliki prav tak Sokol, kakor ga je ustanovil Tyrš. Njegov cilj je še vedno, vzgajati samega sebe, sobrata in sosesstvo v veliki ideji, ki naj privede narod do krepke telesne in duševne moči, ki bi usposobila naš narod za tiste vrednote, ki jih mora doseči vsak kulturni narod.

Prva naloga sloni na prednjakih. Prednjak mora biti avtoriteta, nekaj jačja sila od članov, ki stoje v vrsti, katere popolno zaupanje mora uživati. Veliko zavisi tudi od tega, kakšno je ostalo vodstvo. Vsakemu odborniku je treba pustiti kolikor mogoče veliko svobodo. Treba je sprejeti vsak idejo, ki jo kak brat odbornik sproži. Tretja naloga je na članu posamezniku. Zavedati se mora svoje članske dolžnosti, biti mora vselej na svojem mestu, sveta mu mora biti disciplina.

Bistvo bratstva v sokolstvu ni samo tikanje, marveč obojestransko razumevanje med brati. To bratstvo naj ima vpliv na ves naš narod. Vselej se je treba pokoriti onemu predpisu, ki ga čuti vsak v svojem srcu, ki mu ga narekuje vest od naroda. Posameznik v narodu ni brezpomemben, vendar ne more doprinesiti tega, kar lahko ustvari celota. Treba se je z vsemi brati boriti za življenje in obstanek naroda. Vsako sokolsko delo mora stremeti za skupnostjo. To je v bistvu temelj preproste sokolske ideje.

Kultura

Ljudski koncert »Zarje«

V ponedeljek je orkester »Delavskega glasbenega društva Zarje v Ljubljani« priredil dobro obiskani dvorani Delavske zbornice ljudski koncert, ki ga je vodil dirigent Danilo Bučar. Sodelovala sta kot peva-solista gđ. Anica Mezetova (sopran) in Tone Petrovič (bariton). Mezetovo je spremljal na klavirju Pavel Šivic, Petroviča pa Demeter Zebre, oba gojenca tukajšnjega državnega konservatorija. Orkester »Zarje« je naravno sestavljen bolj priložnostno kot pa sinfonično, zato ne vem, čemu so dali na spored Schubertovo sinfonijo, ki niti ni hvaležna. Ostale skladbe (Michielsovo uvertiro »Lepa mlinarica«, Griegovu udanostno koronico in Rossinijevo uvertiro k operi »Tancred«) je pa orkester odigral sveže. Prepričan sem, da bo orkester z vztrajnim vežbanjem dosegel še lepše uspehe zlasti tedaj, ko bo številnejši v godalnih in lesenih pihalih. S kompletnim teh dveh skupin bo hegemonija kovinskih instrumentov sama od sebe prenehala. G. Bučar je dirigiral mirno in vidim v njegovem prizadevanju velik doprinos k popularizaciji orkestralne glasbe. G. Petrovič ima zelo priključen bariton velikega obsega (skoraj basovski nižine) in je s pestro Savinovo balado »Poroka« dosegel močan uspeh. Savinove pesmi goje naši pevci sploh premalo. Gđ. Mezetova je zapela Devovo »Kanglico« in dve Pavčičevi vzorno s čudovito zrelim predavanjem. Prav umestno je, da naši mladi konservatoristi sodelujejo tudi pri umetniških prireditvah izven zavoda. Slavko Osterc.

Zlatna knjiga za mladino je svojo novembarsko številko posvetila zrakoplovstvu. Ta skozinskoz moderno urejani ilustrirani mladinski list se naroča pri uredniku in izdajatelju: Z. Vukadinović, Beograd, Stevana Sremca 9.

»Zvonček«, list s podobami za slovensko mladino, je svojo 3. številko posvetil prazniku hvalečnosti Jugoslavije do Francije, našemu 1. decembru in pa otroškemu prazniku sv. Miklavža. Pesmi in črtice so prispevali Utva, Gangl, Albrechtova, Strniša, Trošt. »Zvonček« ureja dr. Pavel Karlin in se naroča v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Bela Krleža — članica zagrebškega gledališča. Minister prosvete je go. Belo Krleža, soprogo znanega hrvatskega dramatika, ki je bila doslej urednica Univerzitetne biblioteke v Zagrebu in je nekajkrat s prav lepim uspehom nastopila v Beogradu in Zagrebu, imenovala za članico zagrebškega Narodnega gledališča.

Gledališče in bančni uradniki v Zagrebu. Uprava Narodnega gledališča v Zagrebu je letos na prav velikopotezen način organizirala celo vrsto vseh mogočih abonentov, popustov, delavskih, uradniških predstav itd., tako da je v obsevu, ki postaja zaradi zvočnega filma in iz drugih razlogov proti gledališču prav tako malomarno kor pri nas, z znatnim uspehom vzdržala zanimanje za teater. Tako se je n. pr. v torkel pela v operi »Madame Butterfly« za bančne uradnike; Zveza bančnih uradnikov je na svojo roko organizirala obisk in vstopnice so se prodajale po izredno nizkih cenah: sedeži 6 do 15 Din, stojišča 2 do 3 Din.

Novo jugoslovanske drame. Nikola T. Gjurić je dovršil prvi del svoje Kosovske tetralogije »In šli so v nebeško kraljestvo« — drama »Miloš Obilić«, Ostali trije deli, ki še slede, so:

»Majka Jugovičev«, »Ban Strahinja« in »Kosovska devojka«. — Mladi beograjski pisatelj Mihajlo Vučković je predložil beograjskemu Narodnemu gledališču socialno dramo »Kaj je novega po vojni?« — Miodrag Nikučević je napisal tridejanko »Salomet«.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 26. novembra: Serija A-000.001. Red D. Četrtek, 27. novembra: »Sveti plamen«. Red E. Petek, 28. novembra: Gostovanje ljubljanske drame v Kranju: ob 16. uri »Sneguljica«, ob pol 21. uri »Sveti plamen«.

Sobota, 29. novembra: »Gospa ministrica«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 26. novembra: Zaprtlo. Četrtek, 27. novembra: Prireditel Rdečega križa. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sreda, 26. novembra. Zaprtlo.

Četrtek, 28. novembra ob 20. uri: »Življenje je lepo« ab. B.

Iz mariborskega gledališča. Jutri v četrtek, 27. t. m. bo prva repriza optimistične komedije Marcela Acharda, »Življenje je lepo«, ki je pri nedeljski primjeri zelo ugajala in ji bo občinstvo gotovo tudi v bodoče naklonjeno. Ab B. — Za najbližji čas se pripravlja v drami Raederske čarobna pravljica »Aladin« s petjem, ple- som in godbo kot otroška predstava v režiji g. H. Tomaziča, v operi pa Smetanova priljubljena opera »Prodana nevesta« v režiji g. Truhoviča.

Izšel je v knjižnici celotni:

Zakon o glavni kontroli

Dobi se po 10 Din (brez pošt-nine) v tiskarni „Merkur“, Ljubljana, Gregorčičeva ulica št. 23 ali v upravnistvu „Jugoslovana“, Ljubljana, Gradišče

Dnevne vesti

— Srečana zadušnica v novi cerkvi Aleksandra Nevskega. V novo posvečeni cerkvi svetega Aleksandra Nevskega v Beogradu je bila predvčerajšnjim srečana zadušnica za blagopojnim kraljem Petrom Osvoboditeljem in za ruskim carom Nikolajem II. ter za vse padle vojake. Prisostvovali so ji odlični zastopniki javnosti z namestnikom Nj. Vel. kralja generalom Pečicem.

— Uspeh gospe Skuškovice v Zagrebu. Gospa Skuškovica iz Ljubljane, rojena Japonka, ki je morala pretekli teden ponoviti svoje zanimivo predavanje o japonski ženi v Zagrebu, bo jutri zopet predavala na prošnjo številnega občinstva, ki ni dobilo vstopnic pri prvih dveh predavanjih.

— Gledališče in cirkus. V Osijeku gostujejo Hudožestveniki, toda v praznem gledališču. Cirkus Kludsky jim je namreč velik konkurent.

— V Zagrebu je 30.000 dijakov. L. 1880. je imel Zagreb nekaj nad 30 tisoč prebivalcev, danes pa je v vseh zagrebških šolah samo dijakov nad 30.000. Pred 15 leti je bilo dijakov samo 3000, zdaj je njih število podesetorjeno.

— Odprta noč in dan so groba vrata! V novem Vodmatu v Ljubljani je umrl 72letni hišni posestnik in nadsprevodnik v pokoju Rajmund Magerl. Pokopali ga bodo danes popoldne ob pol 15. uri. N. v m. p.

— Bata v Vukovaru. Mesto Vukovar je odstopilo Bati zemljišče, kjer bo zgradil veliko tovarno za čevlje ter hiše za delavstvo.

— Novo izumljena električna signalna ura. Ferdo Motnikar, urar v Zagorju o. Savi, je izdelal po daljših poskusih povsem novo električno uro. Mehanizem te ure je enostaven in trepežen ter rabi vsako minuto le trenutno (1/15 sek.) 4 volte, zato so baterije vzdržne. Ta električna ura lahko goni poljubno množico drugih ur in tudi zvoni ob poljubnem času. Ura je na vpogled v urarski delavnici g. Motnikarja in jo je že naročila neka večja šola na dežel. Za šole in urade je ura zelo priporočljiva.

— Tri ure pred poroko umrla. 18letna Ana Sablić iz Šestin pri Zagrebu se je zaljubila v postavnega fanta, ki jo je tudi ljubil in določila sta poroko za nedeljo. Tri ure pred poroko je pa nevesti postalo nenadoma slabo. Odpehali so jo v bolnico, kjer je umrla. Zdravniki so ugotovili, da se ji je vnela trebušna votlina.

— Neurje v Sremski Mitrovici. Nad Sremsko Mitrovico in okolico je divjalo v ponedeljek neurje, ki je napravilo veliko škodo.

— Ne: eča parnika »Sočac«. V zalivu Trogira je nasel med vožnjo iz Sušaka v Split in Kotor parnik »Sočac«, ast Jadranske plovidbe. Moštvo parnika je brez tuje pomoči spravilo parnik zopet v red, da je nadaljeval vožnjo, seveda s precejšnjo zamudo.

— Železniškim upokojencem, provizionistom, miloščinarjem, rentnikom ter njih vdovam in sirotam. Po novem pravilniku o voznih ugodnostih dobe upokojenci, njih vdove, miloščinarji ter njih družinski člani in sirote z veljavnostjo od 1. januarja 1931. nove oplatnične rumene legitimacije z vložkom, ki jih bodo opravilevale za kupovanje režijskih kart, in sicer po 12 na leto in do izkoriščenja 3 prostih voznih kart. Take legitimacije dobe: 1. Vpokojeni uradniki, zvaniki in služitelji, ako so prebili najmanj 5 let v železniški službi, ali so bili pred tem časom upokojeni zaradi nezgode ali bolezni, nadalje oni, ki so si pridobili pravico do legitimacije že pred veljavnostjo tega pravilnika. 2. Pomožni osebje (nenastavljeni), ako preje-ma pokojnino od prometnih ustanov ali fondov, če je prebilo v železniški službi najmanj 10 let, ali je bilo pred tem časom onesposobljeno za službo vsled nezgode ali bolezni, povzročene po službi. 3. Vdove in sirote navedenih uslužben-cev, če prejemajo pokojnino od žel. ustanov ali fondov. 4. Družinski člani vseh zgoraj navede-nih, če žive s temi v skupnem gospodarstvu, in sicer: a) zakonita žena; b) otroci (zakonski, pastorki in osvojenici) do 18 leta starosti; čez 18 leto starosti pa sinovi, ki se uspešno šolajo ali služijo vojaški rok, do dovršenega 25. leta starosti, hčerke pa do omožitve, ako nimajo mesečnega zaslužka več kot 500 Din. Otroci pod 10 let starosti se lahko vpšejo tudi v legitimacije staršev, namesto da bi zaprosili za lastno legitimacijo. Vsi navedeni upokojenci, njih vdove in družinski člani ter sirote prejmejo legiti-macije samo, če prejemajo draginsko, oziroma rodbinsko doklado, ali pa če so prebili v želez-niški službi najmanj 20 let. Ker direkcija še ni prejela novih legitimacij za navedene upravičence, naj ne hodijo nadlegovat pristojnih po-stajnih uradov v tej zadevi, pač pa naj si že sedaj pravočasno preskrbijo v svojo bodočo uporabo: 1. potrdilo o dobi službovanja s po-datki o vstopu in izstopu iz železniške službe od pristojne službene edinice, če ti podatki niso razvidni iz penzijskih dekretov oz. rešitev; 2. potrdilo, da prejemajo draginsko oz. rodbin-sko doklado; 3. dobre fotografije na kartonu v velikosti 10x6 cm; 4. za sinove nad 18 let starosti potrdilo učnega zavoda, da se uspešno šolajo, pri hčerkah pa potrdilo pristojne občine oziroma okrožnega urada za zavarovanje de-

lavcev, da nimajo mesečnega zaslužka nad 500 dinarjev in da živijo s starši v gospodinski skupnosti. Ko bo direkcija odredila vlaganje seznamov za izslavitev novih legitimacij, se bo to primerno razglasilo. — Odsek upokojencev UJNZB.

— Padel s strehe in ostal živ. V Pakracu je padel neki 18letni krovce s strehe hiše, ki ima dva nadstropja, toda imel je srečo, da se je zapel med potjo v globino v žice in ostal živ in zdrav.

— Zagoneten nestanek mladega trgovca. V Čakovcu je zagonetno izginil mlad trgovec Ham-pamer, ki ima zelo dobro idočo trgovino. Odšel je z doma in se vrnil ponoči v veseli dru-žbi. Poljubil je svojo mlado 18letno ženo, s katero je živel v srečnem zakonu šele nekaj mesecev, potem je pa odšel in se ni več vrnil.

— Komisija za določitev mnogokratnikov davštine od prirastka na vrednosti nepremičnin je v smislu § 5. naredbe pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 21. oktobra 1922, Uradni list, št. 365/113, določila mnogokratnik za mesec oktober 1930 za 9:13 za vrednosti in zneske, izražene v dinarski veljavi.

— Morilec Živaljević pred sodniki. V Beogradu je prišel senzacionalen proces proti bivšemu naredniku Živaljeviću, ki je posilil, oropal in umoril Beograščanko Danico Milenković. Za proces vlada v Beogradu veliko zanimanje, saj je ta afera razburjala vso javnost skoro mesec dni, preden je bil zločin odkrit. Šef državne prosekture prof. dr. Milovanović je izjavil, da je bila Danica zadavljena. Zastopniki matere in brata umorjene Danice zahtevajo za morilca smrtno kazen.

Izvirne fran-coske pastilje

Valda

proti prehlajenju, gripi, influenci itd.

Prodaja v vse lekarne in drogerije.

— Tatvina suknje v vlaku. Dne 24. t. m. je bila ukradena na škodo Ščurčič Ivana iz Domžal med vožnjo v kamniškem vlaku od Domžal do Ljubljane skoraj nova zimska suknja, v kateri se je nahajala listnica z vsebino 1200 Din. Skupna škoda, ki jo trpi, znaša 3000 Din.

— Tatvina v Smartnem pri Litiji. Zandarme-rija v Litiji je aretirala Alojzija Mertelja, ki je v družbi z nepoznanim komplicem ukradel 17. t. m. v gostilni Ivane Z. leznik v Smartnem Ani Ceraj 300 Din, Francetu Kokolj 500 Din, Fran-cetu Jugu 180 Din in gostilničarki 20 Din. Ime-novana sta v Smartnem pri Litiji na sejmu igrala na šivalni naprstnik takozvano igro »ci-ca mica«.

— Ciganski posli. Trije neznani cigani so 16. t. m. izvabili na goljufiv način od posestnika Antona Trstenjaka v občini Ivanjševci 4000 Din in za tem na vozu pobegnili v smeri Slatina-Radeni.

— Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izvršitev. 660

— Vreme. Vreme je lepo jesensko. Vlaga je seveda vedno večja. V Ljubljani je znašala včeraj 92%. Največja je bila v Zagrebu, in sicer 94%. Najmanjša pa v Splitu (67%). Oblačnost je znašala v Ljubljani 10, v Mariboru 8, v Zagrebu 10. Najmanjša je bila v Skoplju (3). Deževalo ni nikjer v državi. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 11-2, najnižja pa 2 stopinj C. Pod ničlo je kazal toplomer jutraj v Ma-riboru in Skoplju (-4°0).

Ljubljana

Sreda, 26. novembra 1930., Konrad. Pravo-slavni: 12. novembra, Zdedrag.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Du-najski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

■ Vstopnice za novinarski koncert, ki bo, ka-kor vsako leto, 1. decembra, že prodajajo v Ma-tični knjižarni. Ze prve dni segajo po njih prav pridno, zato ne odlašajte in kupite jih še danes. Prečitajte samo spored koncerta, pa boste spo-znali, da take prilike ne smete zamuditi.

■ Nova Ljubljana. O tem za vse sloje naše-ga meščanstva perečem in zanimivem vpraša-nju bo jutri govor na družabnem večeru Trgov-skega društva »Merkur« v Ljubljani. O tem predmetu bo predaval podžupan ljubljanski g. prof. Evgen Jarc. Gospod pr. avatelj je vaje-n in znan govornik ter bo njegovo predavanje brezdvoma zanimalo vse meščanske kroge, oso-bito pa trgovs. in obrtniške gospodaje. Pre-davanje bo ob pol 9. uri zvečer v restavraciji »Zvezda«. Vstop je brezplačen. Gostje, dame in gospodje so dobrodošli.

■ Mestna zastavljavnica bo imela redni dražbi aprila 1930 zastavljenih predmetov in si-cer za dragocenosti — zlatino, srebrnino itd. — 6. decembra, za efekte — perilo, stroje itd. — pa 12. decembra 1930 od 15. ure dalje v uradnem prostoru.

■ Rdeči križ v operi. Kakor smo že objavili, se bo vršila dramska predstava Ljubljanske-ga krajevnega odbora Rdečega križa v operi jutri v četrtek 27. t. m. ob 8. uri zvečer in ne v petek, kakor je bilo prvotno določeno. Vstopni-ce se dobe v predprodaji pri dnevni blagajni v opernem gledališču, cene so običajne dram-ske. Pripominjamo, da so že kupljene vstopnice, tudi če se glase za 28. nov., veljavne za četrtek, 27. t. m. Ljubljanski krajevni odbor Rdečega križa.

■ Abonente reda E opozarjamo, da imajo ta teden svojo abonma predstavo že v četrtek dne 27. t. m., in sicer Maughamovo dramo »Sveti plamen«, ne pa kakor je bilo prvotno javljeno, v petek.

■ Bukova drva, trboveljski premog in koka pri tt. »Kurivo«, Dunajska 33, tel. 3434 (na Bal-kanu). 199

■ Za slavnega ruskega baritonista Baklanova vlada med našo publiko veliko zanimanje. Do-ber del vstopnic je že prodan. Uprava opozarja vse one, ki so si rezervirali vstopnice, da jih morajo dvigniti do 8. rtko opoldne, sicer se prodajo. Na razpologo so še lože in ložni sedeži.

■ Miklavžev večer v »rami. Kakor lani, pri-redi Narodno gledališče v Ljubljani tudi letoš Miklavžev večer. Z ljubeznivim sodelovanjem ljubljanskih gg. trgovcev in podjetnikov bo ob-darovanih več najrevnejših ljubljanskih otrok z lepimi darili, po možnosti pa bo vsak navzoč otrok dobil kak majhen spomin na Miklavža. Darila naj se pošljejo s pripombo »Za Miklavža« upravi Narodnega gledališča. Miklavževi pri-reditvi bosta predvidoma 7. in 8. decembra popoldne.

Najlepše Miklavževo darilce

za otroke je lepa aluminijasta kuhinjska garni-turca, ali vedrica za pesek, lopatica itd., katero dobite v bogati izbiri pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana

Sv. Petra cesta 35.

Oglejte si zalogo in izložbe!

Maribor

m Večer Narodne obrane. Letošnja proslava 1. decembra z veliko prireditvijo Narodne obra-ne v Narodnem domu bo prva revija maribor-skih pevskih zborov, med katerimi bo nastopila audi skupina vojakov iz podčastniške šole, do-čim bo »Maribor« nastopil z mešanim zborom. Ostali spored bodo izpolnjevali nastopi, godba, prosta zabava itd.

m Sokolska župna seja. V četrtek 27. t. m. ob navadni uri bo v tajništvu redna seja uprave mariborske Sokolske župe. Polnoštevna ude-ležba je nujno potrebna. Zdravo! Tajništvo.

m Smrti. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Franc Šauperl, vojak, 19 let; Leopold Koprivnik, sinček železničarja, 14 dni; Marija Temerl, roje-na Kramerjeva, 74 let; Josipina Pregljeva, roj. Mandljeva, žena železničarjeva, 55 let; Ivan Za-vernik, železničar, 64 let; Minica Straussova, hčerka delavke, 3 mesece; Marija Zentih, rojena Koroščeva, zasebnica, 70 let; Alojzij Krajnc, de-lavec, 59 let; Leopoldina Rajter, hčerka delavke, 3 tedne; Marija Srenškova, rojena Maroh, viničarka, 59 let; Franc Mežnarič, dijak, 20 let; Vi-ljemina Černyjeva, rojena Šertutrova, vdova po uradniku, 66 let, in Jernej Turnovšek, izvošček, 78 let star. Naj v miru počivajo!

m Za brezposelne. Pri tukajšnji borzi dela dobi zaposlitve: 7 hlapev, 15 viničarjev in pri-stavnikov (majerjev), 6 poljskih delavcev, 6 čevljarjev, 5 krojačev, 1 ključavničar, 1 livar, 1 kovinotiskar, 1 fotograf, 2 delavca, več vajen-cev mizarske, sodarske, kolarske, kovaške, pe-kovske in natakarske obrti, 8 kuharic, 21 služ-kinj, 3 sobarice, 2 varuški, 2 vzgojiteljici, 1 plačilna natakarka s kavcijo, 1 natakarka, 4 strojne pletilje, 2 šivilji za obleko, 3 tovarniške delavke, 1 postrežnica, 1 trgovska vajenka in 3 šiviljske vajenke.

■ Ljulska univerza v Studeneh. V četrtek 27. t. m. ob 19. uri predava strokovni učitelj g. Lavrenčič o telesnem razvoju otrok do 6. leta.

m Obvestilo o tatvini kolesa. Orožniška po-staja v Gornji Radgoni javlja, da je bilo 16. t. m. ukradeno tamkaj Adalbertu Škrilec 1400 dinarjev vredno kolo znamke »Waffenrade«, št. 3,124.684. Pred nakupom se svari.

m Napad na Melju. V ponedeljek okrog 10.30 popoldne je na križišču Einspillerjeve ulice in Meljske ceste napadel 35letni viničar Anton Harb iz Sv. Petra brez vsakega poviada zidar-skega pomočnika Ivana Drašpajerja in mu za-dal okrog 30 udarcev s pestjo po glavi, prsih in roki. Drašpajerja je rešil šele stražnik. Harb je izjavil, da je Drašpajerja napadel zaradi tega, ker mu dolguje 27 Din za mleko

Velika tatvina na Teznu

V nedeljo med 19. in 20. uro, ko je bila dru-žina pekovskega mojstra Kovačiča na Ptujski cesti, je neznan tat vlomil v njihovo hišo. Udril je skozi vrata v drvarnico, se splazil skozi od-pertino v pekarno in tam v stanovanje, kjer se je polastil 8000 Din v gotovini in zlate ure. Tatvino so takoj opazili, čim so se vrnili. Pri-javili so vso zadevo policiji in policijski pes je sledil tatu do železniške proge. Vse kaže, da ga bodo kmalu izsledili.

Kneginja Zurova

se imenuje naš

novi roman,

ki ga priremo priobčevati v soboto.

Dejanje se vrši v visokih krogih franco-skega in ruskega plemstva.

Roman opisuje boj, ki ga mora voditi lepa plemkinja Vera sredi med svetsko, a lah-komiselno in pokvarjeno družbo za svojo srečo.

Dejanje je nadvse napeto in z globoko simpatijo opisuje pisatelj težko usodo kneginje Vere.

Kdor bo pričel čitati roman »Kneginja Zu-rovac«, ta ga bo moral prečitati do konca!

Celje

* Narodna dolžnost vsakega Celjana je, da poseti velik koncert koroških pesmi, ki se vrši na narodni praznik v ponedeljek 1. decembra. Na koncertu nastopijo združeni zbori KPD, Oljke in CPD pod vodstvom g. Šegule, g. župnik dr. Janko Arneje pa predava o koroški pesmi.

* Za prosvetarja Sokolskega društva Celje je uprava Sokolske župe Celje imenovala br. Fra-nja Roša, učitelja in pisatelja v Celju.

* Francosko predavanje. V petek 28. t. m. bo imel lektor francosčine na ljubljanski univerzi g. Marcel Vey ob 18-15 v Narodnem domu pre-davanje o »Pesniku Parnasu«. Vstop prost.

* Svečana otvoritev mestne klavnice bo v petek 28. t. m. ob 16. Klavnica je nanovo pre-zidana in najmodernejše urejena.

* Smrtna kosa. V javni bolnici je 25. t. m. umrla 81letna Marija Potočnik, pestunja pri po-sestniku Lipingerju v Plešivcu pri Velenju. — 24. t. m. je v Liscach št. 7 umrl 2 meseca stari Josip Travnar, 25. t. m. pa v Lopati št. 28 dva meseca stara Karolina Križan.

* Iz policijske službe. K predstojništvu mest-ne policije v Celju je premeščen g. Vinko Da-nilo, doslej komisar obmejne policije v Mari-boru.

* Poroka. V ponedeljek sta se poročila pri sv. Jožetu g. Jože Lakovnik ter gđa. Pepca Zupančičeva, oba uslužbenca Mohorjeve tiskarne v Celju. Čestitamo!

* Izgube in najdbe. Zasebnica Margareta T. je 10. t. m. izgubila v mestu svojo črno ročno torbico, v kateri se je nahajalo nekaj denarja; 21. t. m. pa je v mestu zopet zgubila drugo roč-no torbico zopet z denarjem. — Za kresijo je bila najdena pisana ženska svileni ruta. Dobi se na policiji.

* Na policiji naj se zgasi neka Frece Marija, da ji izroče nekaj njene obleke, ki je tam shra-njena.

Dve težki nesreči v Hudi jami

21. t. m. je padel 40-letnemu rudarju Cirilu Zeliču v rovu težek kamen na glavo in ga hu-do poškodoval. — 25. t. m. pa je 21-letnemu rudarju Josipu Pavliču padel kamen na roko in mu zdobil prste. Oba so prepeljali v celjsko bolnico.

Kranj

Nedeljski nogomet. V nedeljo je igral domači SOS z ljubljanskim SK Jadranom. Tekma je bila precej zanimiva. Kranjsko moštvo je sicer nekam raztrgano, dobra pa je bila obramba. Končni rezultat 1 : 3 v prid Jadrnu odgovar-ja popolnoma tehničnemu razmerju moštev.

Plemenit čin. Kranjska dobrodelna društva so dobila pred kratkim lep poklon. Schallgruber, dedič in nečak Charleya Molinija, tovarnarja v Trzinu, ki je umrl sredi avgusta t. l., je obda-roval Kolo jugoslovanskih sester, Dijaško ku-hinjo in Vincencijevo družbo. Vasko društvo je dobilo po 3000 Din. Iskrena hvala.

Drugo gostovanje ljubljanske drame. Ljubljanska drama gostuje na odru v Narodnem do-mu v petek 28. t. m. in ne v četrtek, kakor je bilo prvotno javljeno na lepakih. Popoldne ob 16. (ne ob 15.) bo mladinska predstava »Sne-gulčica in škrtaj«. Ta predstava se bo vršila le, ako bo dvorana razprodana. Zvečer pa bodo ob pol devetih ljubljanski umetniki igrali W. So-merset Maughamovo dramo v treh dejanjih »Sveti plamen«. Predprodaja vstopnic je v tr-govini R. Hlebs.

Elitni plesni tečaj. Drugi večer elitnega ples-nega tečaja bo izjemoma radi gostovanja ljubljanske drame jutri v četrtek 27. t. m. v salo-nu hotela »Jelen«. Posebnih vabil in vabljenja ni bilo in ne bo. Vse informacije in prijave sprejema plesnovodja g. Mary Metod vsak dan popoldne in neposredno pred tečajem v četr-tek zvečer. Ta elitni plesni tečaj nima nikake separatistične tendence. Njegov namen bo, zdru-žiti vso našo elito ne glede na nekdanjo poli-tično barvo. Vpeljati se mora zopet ona družab-nost, ki jo je kranjsko meščanstvo gojilo po pre-vratu in ki so jo nesrečne strankarske razpr-titje uničile. Akademiki imajo znižano članarino. V četrtek se že prične s poukom letošnjih novi-tet.

Rakek

V sokolskem domu je vse živo. Dnevno te-lovadijo. Popoldan deca in naraščaj, zvečer člani in članice. Vse to pa za slavnostno aka-demijo, ki jo priredi Sokol v nedeljo na pred-večer 1. decembra — na predvečer velikega in pomembnega praznika — praznika ujedine-nja. — Začetek akademije je ob 8. uri zvečer. Na sporedu je govor, deklamacije, pevske in te-lovadne točke. Govor bo imel g. Gaspari, ravnal-elj z meščanske šole. Pevski odsek bo pri tej priliki prvič nastopil.

Zgradba hiše Pokojninskega zavoda v Celju

Ljubljana, 25. novembra.

Ker so se v zadnjem času pojavile pri novogradnji stanovanjske hiše Pokojninskega zavoda v Celju pri fundiranju razne težkoče, si je upravni odbor dne 25. t. m. ogledal situacijo na licu mesta. Svet, oziroma teren, na katerem bode stavba stala, je deloma nasut, deloma pa iz tako slabega materiala, da normalna fundacija ne bi odgovarjala. Radi tega se je odločilo napraviti pod celo novo zgradbo betonsko ploščo, katera bode tvorila temelj novega poslopja. Ta železobetonska plošča bode okoli 1 m debela in je proračunana tako, da bode prenašala teže stavbe enakomerno na zemljišče in bode obremenitev zemljišča znašala samo 1-5 kg na 1 cm². Ta način fundiranja nam daje popolno sigurnost novi zgradbi, bodisi proti neenakomernemu posedanju ter tvori izvrstno izolacijo proti talni vodi. Ravno talna voda je v Celju zelo nevarna, ker o priliki vsake poplave nastopi tako visokot, da stavi skoro vse kleti celjskih zgradb pod vodo. Ta nedostatek bode pri novi palači Pokojninskega zavoda torej odpravljen in dana je možnost, da se bode kletni prostor lahko dobro oddajali. S tem je že deloma podana amortizacija več stroškov, kateri bodo nastali radi fundiranja na betonsko ploščo. Celoten načrt bode v toliko prikriven, da stroški betonske plošče ne bodo ogrozili ugodne amortizacije in obrestovanja nove zgradbe. Upravni odbor je torej sklenil po ogledu na licu mesta nadaljevati začetno zgradbo v Celju, ter ne obstoja več nevarnost, da bi se stavba ustavila.

Zborovanje kmetijske podružnice v Sl. Bistrici

Slov. Bistrica 24. novembra.

V nedeljo dopoldne ob desetih je bilo v dvorani hotela »Beograda« zborovanje kmetijske podružnice.

Zborovanja se je udeležilo preko 60 članov podružnice. Po kratkem pozdravu so prešli na dnevni red. Razpravljalo se je o stanovskih zadevah članov in podružnice, ki se je v pretekli poslovi dobila izkazala ena najagilnejših v območju bivše mariborske oblasti. Jedro debate je tvoril predlog o »židavi lastne stavbe, katera bi služila za skladišče umetnih gnojil, poljskih strojev in vprežnega orodja.

Posebno pohvalno so se izražali člani o na novo uvedenemu načinu uporabe umetnih gnojil in vprežnega orodja vsvojih in v vinogradu podružnice. Podr. je pridelala v svojem vinogradu, kjer je uporabljala umetna gnojila in vprežna orodja, na 1/4 orala 27 hl vina, kar je gotovo očitven uspeh in posnemanja vredno. Sploh se je ugotovilo, da naši kmetje še ne uvidevajo potrebe racionalnega obdelovanja svoje zemlje z umetnimi gnojili in modernim poljskim orodjem. Govorilo se je tudi, da bi podružnica priredila več tečajev za umno in racionalno gospodarstvo: kajti v naše kmetijstvo mora zavajati zdrav duh napredka in v pojmu se morajo ubiti vsi stari konservativni predsodki, ki zadržujejo našega človeka v razvoju kmetijstva v izrečno agrarni državi. Hvalevredno pa je omeniti, da posamezni vzorni posestniki uvidevajo moderni kurz v obdelovanju grude, ki jim ta trud v blagor celokupnosti tisočero poplača.

Zetli je, da bi se vsem gospodarjem odprle oči in bi svoje otroke, ki so absolvirali narodno šolo, pošiljali v različne gospodarske tečaje, a na merodajnih faktorjih je leželo, da te prepotrebne tečaje fundirajo in s tem omogočijo njih uspeh. — G. R.

Ponesrečen vlom

Novo mesto, 25. novembra.

Snoči okrog polnoči so neznan tatovi skušali vlomiti v zlatarsko in urarsko trgovino Wachter, prej Blažon, na Ljubljanski cesti. Ko so odklenili rolo, se je nenadoma oglašil v trgovini zvonec, ki ni hotel nehati brniti. Bilo ga je slišati po vsej hiši. Tatovi so se prestrašili in pobegnili. Mestni stražnik je kmalu nato prišel mimo, slišal brnenje zvonce in takoj zbudil g. Wachterja, ki ne stanuje v isti hiši. G. Wachter je prišel, zaprl rolo in alarmni zvonec, ki je rešil trgovino.

Nesreče in nezgode

Nesreča z električno žico

Učencem osnovne šole v Zgornji Šiški 9-letni Janko Kožuh se je vračal v nedeljo dopoldne od mase domov v Koseze. Prijel je za električno žico, ki je visela ob cesti. Električni tok ga je vrgel ob tla, kjer je obležal brez zavesti. Neki moški ga je rešil električne žice in spravil k sebi in je takoj obvestil rešilno postajo, ki je poslala svoj avto na lice mesta. Fantek je prišel med tem toliko k sebi, da je lahko odšel domov. Odnesele je le nekaj opeklin na levi roki. Dogodek naj mu bo šola, da ne vtika svoj radovedni nos v stvari, ki se ga ne tičejo. Žico je potrgal vihar, ki je divjal v noči, torej zaradi nezgode ne zadene krivda nikogar.

Nesreča pri telovadbi

Sin državnega cestnega nadzornika 10-letni Drago Počkaj je včeraj pri telovadbi v Narodnem domu tako nesrečno padel s krogov, da si je zlomil nogo. Pripeljan je bil v bolnico.

Obračun z nožem

V nedeljo zvečer je prišlo v Perdanovi gostilni do prepira med 22-letnim zaviračem državne železnice Ivanom Pečarom z Ježice in posestnikom Fr. Černivcem iz Male vasi, ki je svojega nasprotnika zabolal z nožem v levo roko, da je moral iskati pomoči v ljubljanski bolnici.

Na smrt obsojen morilec zopet pred sodniki

Pred 21 leti je umoril brata, da bi se polastil njegovega premoženja in njegove neveste

Maribor, 25. novembra.

Danes dopoldne se je na tukajšnjem okrožnem sodišču pred senatom, ki ga tvorijo predsednik sodni svetnik dr. Lešnik in volantje sodni svetnik Lenart ter sodniki Kolšek, Senica in dr. Ažman, pričel ponoven proces proti 59-letnemu posestniku Antonu Kozjaku iz Kaple zaradi najetega zavrtnega umora svojega brata Andreja, ki ga je ubil tesar Ivan Pressnitz 20. decembra leta 1928. Mariborska porota ga je obsodila na smrt na vešalih. Pozneje je bil Anton Kozjak pomiloščen na 20 let ječe, Pressnitz pa na 15 let.

Med tem je 8. novembra p. l. Ivan Pressnitz v zaporu umrl. Zaradi tega in zaradi novih momentov je Kozjak zaprosil za revizijo in obnovo procesa. Višje deželno sodišče v Ljubljani je prošnji ugodilo in tako so postavili Antona Kozjaka danes ponovno pred sodnike. Antona Kozjaka zastopa dr. Slokar, obtožnico pa brani državni pravnik dr. Hojnik.

Obtožnica pravi, da je Ivan Pressnitz 30. septembra 1909. leta v Kapli na Kozjaku, najet po posestniku Antonu Kozjaku, s strelom iz lovske puške in iz zasede ustrelil Jerneja Kozjaka, ki je dne 16. novembra istega leta podlegel poškodbam. Dne 25. januarja 1913. leta je Pressnitz v Račah s pomočjo užigalne vrvice zanetil ogenj na gospodarskem poslopu Neže Kozjakove, Antonove sestre. Poslopje je skoro popolnoma pogorelo. Anton Kozjak pa je Pressnitz za oba navedena zločina najel in nagovoril.

Težko ranjeni Jernej Kozjak je že takoj po nesreči, ko se je zavedel, pri zaslišanju obdolžil svojega brata Antona napada, ni pa mogel

tega pozitivno zatrditi, ker napadalca ni videl. Vedel pa je, da bi se ga brat Anton rad iznebil in se tako polastil polovice njegovega posestva in njegove neveste, s katero se je hotel Jernej oženiti. Na podlagi te obdolžitve sta bila Anton Kozjak in Ivan Pressnitz, na katerega je prav tako že tedaj padel sum, dne 9. oktobra 1909 aretirana, toda oba sta dejanje zatajila in se tako zagovarjala, da so ju morali izpustiti in kazensko postopanje ustaviti.

Toda suma tudi kasneje ni zmanjkala. Domače ljudstvo je bilo trdno uverjeno, da sta Anton Kozjak in Ivan Pressnitz kriva. Tako je prišlo 7. maja 1917 do obnove kazenskega postopanja. Toda tudi takrat je postopanje izpadlo negativno. Dokazi so bili premalenkosti.

Tretjič so nato proces obnovili spomladi leta 1928. Antona Kozjaka in Ivana Pressniza so tedaj postavili pred mariborsko poroto, ki ju je zaradi težkih izpovedi prič in raznih drugih momentov obsodila na smrt na vešalih. Kljub temu pa je Anton Kozjak še vedno tajil in zahteval obnovo procesa.

Slučaj je velezanimiv in v Mariboru je vladalo danes veliko zanimanje za ta proces. Trajal bo bržkone 2 ali 3 dni. Danes dopoldne so bile na vrsti stare izpovedi prič in orožnikov od prve aretacije do zadnje obsodbe. Tudi popoldne so še deloma zasliševali stare, nato pa nove priče. Izpovedi prič so izpolnile ves popoldanski potek razprave. Današnje izpovedi so za Antona Kozjaka še vedno zelo obremenilne. Javnost zaradi tega s tem večjim zanimanjem sledi procesu. Razpravo so nocoj prekinili in se bo jutri nadaljevala.

Radeče

Iz sportnega kluba. V Soboto je zaključil težko atletski odsek SKR svojo vežbanje. Največ se je vežbal v rokoborbi z lepimi uspehi. Vežbal je klubovce atlet Schubert iz Pančeva. Vsem, ki so pripomogli, da se je vršil ta tečaj, iskrena hvala.

Radeške novice. Kakor smo dognali, se name-rava otvoriti v hotelu »Jadranc« kino. Pozdravljamo! — Dosegli smo, da vozi avtobus v Zidani most, kar je bilo jako potrebno. — Naš Sokol neumorno vežba za proslavo 1. decembra. Tudi dramski odsek se pripravlja za neko narodno igro. Ker je vreme pri nas letos jako milo, najdemo po gozdih še vedno jagode in vijolice.

Laško

Požar. V nedeljo po maši ob pol 3. uri je gasilska trombeta zaznala, da gori. Zgoraj je v Tremerjih šele aprila meseca letos na novo postavljeni kozolec in vaščani so se nemalo prestrašili, ker je to že 7. nočni požar v enem letu. Lani so prijeli precej sumljivcev, ki so bili delj časa zaprti. Izkazalo se je, da pravega zločinca še niso zasledili in tudi sedaj se ne ve, kdo bi bil zažgal. Orožniki prav pridno poizvedujejo.

Dolenji Logatec

Krvava nedelja. Pretekla nedelja je potekla izredno burno. Pozno po noči so se spoprijeli tukajšnji Martinci in se začeli vse prek pretepati. Tako jo je močno izkupil neki Borovničar. Ko jim je zmanjkalo opozicije, so se naši Martinci začeli pretepati kar med sabo. Toda tudi to jim ni bilo zadosti, in so se v svoji vi-jneosti spravili celo nad nedolžno ograjo, last g. Urbasa in Hodnika. Lastnika sta že vložila ovadbe, kajti spoznala sta zlikovce.

Obmejne karte morate po optički pogodbi nemudoma zamenjati pri pristojni občini.

Hrastnik

Motor je zmečkal dva prsta akademiku g. Zidarju, ki je v praksi pri tuk. rudniku.

Od treh novoimenovanih učiteljev na hrastniško deško šolo sta dve na dopustu.

Sv. Miklavž je sporočil, da bo obiskal hrastniško mladino letos le v Narodnem domu in ne več v treh različnih lokalih, kakor je imel doslej navado.

Sv. Križ pri Litiji

Cesta je tako posuta z gramozom čez Storo-je, da ima pošta po eno uro zamude. Tudi podiranje Hafnarjeve šume v Reki ovira poštni promet, ker ležijo smreke kar čez cesto.

Ustanovitev nove trgovine. V Srebotovi hiši pri Sv. Križu otvori 1. decembra letos novo trgovino Fran Povli kot podružnico trgovine v Moravčah. Od tedaj naprej bo tudi tu v prodaji »Jugoslovanci«.

Šmartno pri Litiji

Občinska uprava Šmartno poziva vse rekrute brez ozira na letnik, ki morajo še odslužiti kad-derski rok, da se v občinskem uradu osebno predstavijo do 1. decembra t. l. in se s tem izognejo posledicam.

Občinski proračun za l. 1931 je bilo 28. t. m. razglašen po krajevno običajni navadi pred cerkvijo, do 7. decembra je pa vsakomur v občinski pisarni razgrnjen na vpogled.

Občinska pisarna je v zelo slabem stanju. Občinska uprava si bo morala omisliti primernejši prostor. Lokal je temen, zaduhel, vrhu tega pa še vlažen. Ubogi občinski tajnik, ki mora v tej kleti od jutra do mraka opravljati dnevno delo. Je to namreč stari občinski zapor.

Misijon. Dne 30. novembra t. l. se začne v Šmartnem sv. misijon, ki bo trajal do 8. decembra. Vodili ga bodo očetje lazaristi iz Ljubljane.

Šmartinski mesarji so znižali cene mesu pri kg za cela 2 Din, tako da sedaj sekajo 1 kg l. vrste po 18 Din. Tako je prav! — Grajščak baron Apfalter je pa nastavljal ceno telečjemu mesu v grajščini po 14 Din za kg. Neka druga žen-

ska od Sv. Križa je pa sekala lepo svinjsko meso po 13 Din kg in ga raznašala po hišah. Boj-kot, ki ga je začelo prebivalstvo proti mesar-jem, bo trajal, da bodo cene izenačene s cena-mi v Ljubljani, kjer dobijo kg mesa po 14 Din. V soboto bodo zopet prodajali »samomesarjic« iz Zavorja in Sv. Križa, in sicer goveje meso po 12 Din, svinjsko meso pa po 13 Din za kg.

Škofja Loka

Družabne prireditve vseh vrst so se vršile preteklo nedeljo v škofjelokem okraju. Sloven-sko bralno in pevsko društvo Ratitovec v Selcih nad Škofjo Loko se je pozabavalo pri Slibarju in upamo, da čisti donos, ki se uporabi za po-večanje že itak lepe knjižnice, ni majhen. Za-bavno prireditev je imel Sokol v Železnikih. Ob vztrajnem sviranju domačih godcev se je razvila ob lepi udeležbi občinstva prava, so-kolska zabava, ki bo gospodarsko šibkemu društvu gotovo v dobro. Slično prireditve je imel Sokol v Dražgošah. Domačega ljudstva je bilo prav veliko in je v nekaljenem razpoloženju potekel večer. Zabavno je bilo tudi v Zabnici in v Škofji Loki, kjer slavi Spodnji trg svoje vsakoletno žegnanje.

Nezgode, nesreče in drugo. Mali deček Ivan Zaplotnik izpod Križne gore se je vračal do-mov, ko mu privozi izza ovinka neke hiše na Fari nasproti voz s konjem. Otrok je prišel pod voz, a je k sreči odnesel le lažje poškodbe. — Konji so podivjali vojakom pri železobeton-skem mostu in so zajeli nekega slučajno mimo-vozečega voznika. V občni zmešnjavi so tirale pobesnele živali voz proti močnemu kostanju. Vojak je v poslednjem hipu odskočil, voz pa je utrpel precejšnje poškodbe. — Med otroci se je v posameznih primerih zopet pojavilo vnetje priušesne slinavke ali mumps, vendar je upati, da se obolenje epidemično ne razširi. — Gospo-darska kriza, ki se poslednje čase pojavlja v vsi trdoto, je zajela prav občutno tudi škofje-loški okraj. Posamezna podjetja reducirajo de-lavstvo in uradništvo do najpotrebnejših mer. Hudo je, da je bedno ljudstvo postavljeno tik pred mrzlimi dnevi na ceto. Vse pa kaže, da so sedanji pojavi šele pričetek še trših dni.

Jesenice

»Jugoslovanci«, ki stane reci in piši samo 1 di-nar, dobite tudi v trafiki gđ. Mici Mesarjeve!

Poroča. V nedeljo se je v Savski cerkvi po-ročil g. Erzar Karel, delavec v tukajšnji tovarni KID in vrl telovadek Sokola z gđ. Alojzijo Ku-pec iz Rogatca. Novoporočencema iskrene če-stitke in obilo sreče!

Nedeljski sport. V nedeljo popoldne se je od-igrala nogometna tekma med S. K. Bratstvom in S. K. Borcem, katere rezultat je bil 9 : 3 za prvi klub.

Sokolstvo

Odstop načelnika ČOS br. dr. Vanjčka

Na sejo prednjaškega zbora Č. O. S., ki se je vršila dne 23. t. m. v Pragi, je poslal na-čelnik Č. O. S. br. dr. J. Vanjček ta dopis:

Bratje! Globoko ganjen pišem to pismo, ki naj vam tolmači to, kar ustmeno ne morem storiti, ker presega moje sile; ločim se z vami, ločim se s Sokolstvom, ki mi je bilo v življe-nju najdražje. Temu je ravno 53 let, odkar me je privedla sreča mojega življenja k Sokolu. Pred 38. leti ste me postavili soglasno na čelo tehničnega sokolskega dela. Ves ta čas, ki se lahko primerja povprečni dobi človeškega živ-ljenja, smo skupno delovali, v sporazumu in miru na razvoju Sokolstva, srečni v našem de-lu. Prišla pa je bolezen, ki mi je ugrabila sile, ki so potrebne za vodnika Sokolstva. Za-to vračam danes v vaše roke svojo funkcijo, od ničesar omadeževano, ki sem jo vedno smatral za krono svojega življenja in se ločim z vami in z dragimi sokolskimi telovadci, za-hvaljujem se Vam za vašo ljubezen in udanost ter vas prosim, da ostanete tudi nadalje še zvesti naukom našega mojstra, neozirajoč se na tuje glasove in da bi stalno delovali za povzdigo sil in samozvesti svojega naroda in vsega Slovanstva. Naj živi na veke silno in krasno Sokolstvo! Nazdar! V Pragi, 22. listo-pada 1930. — Dr. Vanjček.

Prednjaški zbor se je podvrnil volji ljublje-nega vodnika in je vzel odstop, ki se je pri-čakoval že od leta 1926 sem, na znanje. Z odstopom br. dr. Vanjčka, je prizadeto tudi Ju-goslovansko Sokolstvo, ker je stal na čelu Slo-vanske Sokolske zveze in bo gotovo podal de-misijo tudi na to mesto.

Sokol I Ljubljana - Tabor bo proslavil držav-ni in sokolski praznik ujedinenja dne 1. de-cembra ob pol 11. uri dopoldne v veliki dvora-ni na Taboru. Vršila se bo svečana seja upra-ve, kateri bo prisostvovalo celokupno članstvo naraščaj in deca. Na dnevnem redu bo preda-vanje o pomenu praznika, prevedba dece v na-raščaj in naraščaja v članstvo, polaganje za-obljube vseh novih članov in članic, ki so pre-stali 6 mesečno poskusno dobo in bili defini-tivno sprejeti ter izdaja diplom za lahkoatletske tekme. Sodeluje društvena godba. Obklea civil-na z znakom. Udeležba obvezna. Poleg članstva, naraščaja in dece se tem potom vabijo k pro-slavi tudi predstavniki oblastev ter kulturnih in humanitarnih organizacij.

Akademija Sokola Maribor I.

V proslavo narodnega praznika priredi So-kol I. v nedeljo 30. novembra ob 20. uri aka-demijo. Akademija bo v telovadnici podčastni-ške inženirske šole v vojašnici kralja Petra. Na akademiji bodo nastopili vsi oddelki s so-delovanjem vojskova. Na programu je tudi go-vor br. dr. Pivka. Glavna točka večera pa bo Vidiceva igra »Ave Patria« v treh slikah. V tej igri se bo publiki prvič pokazal dramski odsek, katerega tvorijo člani in članice Sokola I. Vodi ga br. Kralj. Tudi o tej akademiji bomo podrobneje poročali.

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 404/30—11. 2826

Oklic.

Dražbeni oklic, objavljen med Službenimi objavami dne 6. novembra 1930. glede dražbe zemljišče vlož. št. k. o. Gor. Radgona, ki bi se imela vršiti dne 10. decembra t. l. ob 11. uri, se prekliče in se določi novi dražbeni narok na 14. januarja 1931. ob deseti uri dopoldne.

Cenilna vrednost 62.820 Din.
Najmanjši ponudek 31.410 Din.

Okrajno sodišče v Gor. Radgoni, odd. II.,
dne 2. novembra 1930.

*

E 298/30—15. 2827

Oklic.

Dražbeni oklic, objavljen med Službenimi objavami dne 5. novembra t. l. glede dražbe zemljišč vl. št. 80 k. o. Hrašče Mota, vl. št. 28 k. o. Dragotinci in vl. št. 127 k. o. Okoslavci, ki bi se imela vršiti dne 10. decembra ob 10. uri, se prekliče in se določi novi dražbeni narok na 21. januarja 1931. ob deseti uri.

Cenilna vrednost 70.233 Din 05 para.
Najmanjši ponudek 46.822 Din.

Okrajno sodišče v Gor. Radgoni, odd. II.,
dne 22. novembra 1930.

*

E 824/29—32. 2813

Dražbeni oklic.

Dne 18. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Hraštovec, vložna številka 81, obstoječih iz dveh hiš in zemljiških parcel.

Cenilna vrednost 24.316 Din; najmanjši ponudek 14.294 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Slov. Bistrici, odd. II.,
dne 11. novembra 1930.

*

E 3255/30—10. 2823

Dražbeni oklic.

Dne 19. decembra 1930. ob pol desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 15 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Moste, vl. št. 400, 312.

Cenilna vrednost: 411.165 Din; najmanjši ponudek: 274.110/80 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
dne 11. novembra 1930.

E 201/30—18. 2812

Dražbeni oklic.

Dne 20. decembra 1930. ob desetih bo na licu mesta v Kamni gori (Štamperki) dražba sledečih nepremičnin: I. zemljiška knjiga k. o. Trebnje, vl. št. 219; cenilna vrednost: 154.490 Din; vrednost pritlikline: 4060 Din; najmanjši ponudek: 102.992 Din; to zemljišče se bo dražilo po parcelnih skupinah.

II. zemljiška knjiga k. o. Lukovk, vl. št. 217; cenilna vrednost 57.663 Din; vrednost pritliklin: 48 Din; najmanjši ponudek: 38.443 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Trebnjem, odd. I.,
dne 20. novembra 1930.

*

E 671/30—7. 2828

Dražbeni oklic

Dne 29. decembra 1930. ob enajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 26 dražba nepremičnin zemljiška knjiga k. o. Hraše, vl. št. 340, hiša št. 6 v Hrašah z gospodarskimi poslopji, petimi zemljiškimi parcelami (trije travniki in dve njivi) s planinskimi in gmanjskimi pravicami.

Cenilna vrednost: 40.000— Din; najmanjši ponudek: 26.667— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Radovljici,
dne 21. novembra 1930.

*

E 4545/30—11. 2825

Dražbeni oklic.

Dne 9. januarja 1931. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 15 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Udmat, vl. št. 438.

Cenilna vrednost: Din 108.035; najmanjši ponudek: Din 54.020.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
dne 8. novembra 1930.

*

E 3741/30—9. 2824

Dražbeni oklic.

Dne 9. januarja 1931. ob dvanajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 15 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Udmat, vl. št. 453.

Cenilna vrednost: Din 83.284/60; najmanjši ponudek: Din 42.000—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
dne 11. novembra 1930.

Vpisi v zadržni register.

Vpisala se je nastopna zadruga:

807. Sedež: Sv. Andraž v Haložah.

Dan vpisa: 13. novembra 1930.

Besedilo: Vinarska zadruga Haložan, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Obat in predmet: Predmet in namen zadruge je: izboljševati gospodarstvo svojih članov in sicer:

1. gojenje vinarstva in umetnega kletarstva z vsemi za to primernimi sredstvi;
2. ustanavljanje vzornih vinskih kleti za zadržno vino tudi izven zadržnega okoliša;
3. nakup in prodaja vinskih pridelkov svojih članov na svoj račun ali tudi v komisiji;
4. organizirana propaganda za razpečevanje »haloških« vin potom reklame, vinskih poizkušenj, sejmov, licitacij in vinotočev pod lastnim imenom v državi in izven države;
5. širiti med svojimi člani strokovno znanje s poučnimi vinarskimi shodi, predavanji, z izdajanjem primernih navodil in razstavami in jim dajati nasvete v vinarskih zadevah;
6. razširiti v slučaju potrebe v gornjem smislu delokrog tudi na sadjarstvo.

Zadržna pogodba z dne 5. novembra 1930.

Opravični delež znaša 100 Di in se mora plačati pri vstopu.

Vsak zadržnik jamči s svojim opravičnim deležem in pa še s desetkratnim zneskom istega.

Oznanila se izvršujejo po krajevnem običaju pri cerkvi Sv. Andraža v Haložah.

Načelstvo obstoji iz 5 zadržnikov. Člani načelstva so:

1. Vobič Ciril, šolski upravitelj. Zgornji Leskovec št. 25 (načelnik);
2. Kozel Anton, pos. in pek. mojster v Zg. Leskovcu št. 9 (nač. namestnik);
3. Mlakar Mihael, posestnik v Belavšaku št. 98;
4. Šmigovec Janez, posestnik v Mali Varnici št. 11;
5. Milošič Franc, posestnik in župan, Skorošnjak št. 17.

Pravico zastopati zadrugo ima načelstvo.

Podpis firme: Firmo podpisujeta skupno po dva člana načelstva na ta način, da pristavi od kogarkoli napisanemu ali natisnjemu besedilu zadržne tvrdke svoja lastnoročna podpisa.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
dne 13. novembra 1930.

Firm 955/30 — Zadr. IV 88/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih zadrugah:

808. Sedež: Bočna.

Dan vpisa: 12. novembra 1930.

Besedilo: Hranilnica in posojilnica v Bočni, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Na občnem zboru dne 26. oktobra 1930. je bila sklenjena sprememba pravil v § 2., po katerem dosega zadruga svoj namen odlej tudi z obratovanjem z mostno tehtnico.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Celju,
dne 12. novembra 1930.

Firm 284/30 Zadr. III 116/10.

*

809. Sedež: Vitanje.

Dan vpisa: 12. novembra 1930.

Besedilo: Kmetiška hranilnica in posojilnica v Vitanju, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Izbrise se zaradi smrti član načelstva in sicer načelnik Skok Franc.

Vpiše se kot nov član načelstva in kot načelnik Založnik Franc, posestnik v Spodnjem Dolu št. 14.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Celju,
dne 12. novembra 1930.

Firm 285/30 — Zadr. II 118/35.

*

810. Sedež: Slivnica pri Mariboru.

Dan vpisa: 13. novembra 1930.

Besedilo: Zadržna elektrarna v Slivnici pri Mariboru, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Po sklepu občnega zbora z dne 3. avgusta 1930. se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorja: 1. Dobaj Franc, posestnik v Slivnici št. 15; 2. Falez Anton, posestnik in gostilničar v Slivnici št. 11.

Likvidacijska firma: Zadržna elektrarna v Slivnici pri Mariboru, registrirana zadruga z omejeno zavezo v likvidaciji.

Podpis firme: Likvidatorja podpisujeta likvidacijsko firmo kolektivno.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
dne 13. novembra 1930.

Firm 957/30 — Zadr. II 113/9.

Izbrisala se je nastopna zadruga:

811. Sedež: Ljubljana.

Dan izbrisa: 10. novembra 1930. po končani likvidaciji.

Besedilo: Zadržna knjigarna v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo v likvidaciji.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. novembra 1930.

(Firm 1898/30. — Zadr. VI. 172/33.)

Sedež: Hajdina.

Dan izbrisa: 13. novembra 1930.

Besedilo: Agrarna zajednica v Hajdini, občina Hajdina, registrirana zadruga z neomejeno zavezo v likvidaciji.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
dne 12. novembra 1930.

Fim 934/30 — Rg Zadr. IV 51/5.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. R. U. 22/11.

Razglas o razgrnitvi načrta

o nadrobni delitvi skupnih zemljišč posestnikov iz Trnovca.

Načrt o nadrobni delitvi v katastrski občini Vrhloga ležečih, v zemljejknjžni vlogi št. 254 iste k. o. vpisanih parcel, bo na podstavi § 94 zakona z dne 26. maja 1909., dež. zak. št. 44 od dne 5. decembra 1930. do vstetega dne 18. decembra 1930. v pisarni občinskega urada v Vrhlogi razgrnjen na vpogled vsem udeležencem.

Obmejitev načrta s kolci ina mestu samem se je že izvršila.

Načrt se bo pojasnjeval dne 5. decembra 1930. v času od 10. do 11. ure v pisarni občinskega urada v Vrhlogi.

To se daje splošno na znanje s pozivom, da morejo neposredno kakor tudi posredno udeležene stranke svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dneh od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dne 5. decembra 1930. do dne 3. januarja 1931., pri podpisnem komisariju za agrarne operacije v Ljubljani pisмено ali dati usno na zapisnik.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1930.

Komisar za agrarne operacije II.:
Dr. Maršič, l. r.

Razne objave

2818—3—2

Poziv upnikom.

Tvrdka »Gorjanci, lesna industrijska in trgovska družba z o. z.« s sedežem v Novem mestu je glasom sklepa občnega zbora z dne 18. oktobra 1930. prešla v likvidacijo.

Upniki se pozivajo, da morebitne terjatve napram družbi prijavijo tekom enega meseca podpisnemu likvidatorju.

Heinrihar Stanko,
trgovec na Trati pri Škofji Loki,
kot likvidator.

*

Likvidacija zadruge.

Trgovska družba »Mura« družba z o. z. v Murski Soboti se je razdružila in prešla v likvidacijo.

Upniki se pozivajo, da prijavijo svoje terjatve v zakonitem roku likvidatorju.

Ceh Franc, s. r.,
trgovec in posestnik v Murski Soboti,
likvidator.

2808

Dr. V. Korun:

Izgubljeni raj

(Konec.)

»Ali mislite? Soglašava res da v tej stvari,« odvrne gospodična in obstane, kakor da bi premišljala, ali bi šla ali ne.

»Kaj si bi pomišljali? Kar pojditel!« ji Močar prigovarja ter ji ponudi pod pazduho da se ga oklene.

Bar pa ni kraj, kamor bi se hodili ljudje dolgočasit; kajpada tudi Močar in gospodična nista šla zato tja. Pila sta sekt in se naslajala ob pogledu, kako so se pari vrteli. Ščasoma je pa ciganska godba tudi njima začela lesti v pete. Gospodična je že kar menčala. Naposled pravi:

»Gospod, pojdiva še midva!«

»Ko pa ne znam teh novodobnih plesov.«
»Nič ne de. Vas bom pa jaz vodila,« reče ter ga krepko oprime; vrteč ga, mu pa šepete na uho: »Ena dva tri, ena dva, ena dva tri!« Tako ga je taktu privadila; toda ker je plešo premalo potresal s spodnjim delom telesa, tango in foks-tri pri njem nista prišla do pravega moralnega učinka.

Bil je pa izredno vesel večer. Vse je norelo, tudi Močar. Kar poznati ga ni bilo; tako je bil razposajene volje. Nihče, ki ga je tedaj videl, ne bi mislil, da je to tisti pusti Močar, ki se nasmeje samo takrat, kadar potegne nasten eks-penzar.

Bilo je pa tudi njegovo okolje po tem; pred njim buteljka penečega se šampanjca, poleg nje ga brhka gospodična. Baš pa, ko je začel govoriti najslajše sladkosti na srce, je ona pogledala na uro. »Uhi!« je tedaj vzkliknila. »Zdaj je pa skrajni čas za domov. Sicer pridem prepozno.«

»Eh, kam se vam neki mudi? Zdaj je šele

prav veselo. Pozneje greste pa lahko z menoj. Inam kakor nalašč eno postelj prazno.«

»Ne morem, gospod. Kaj bi pa brat rekel! Čez pol ure se vrne iz nočne službe in dotlej moram biti že v postelji, ker on ne sme vedeti, da sem bila v baru.«

»Ali stanujete pri bratu?«

»Da; od danes, ko sem prišla od doma v mesto.«

»Toda videti se mi boste pa vendar še kaj dali!« jo je Močar prosil, ko jo je spremljal.

»Zakaj pa ne, ako želite!«

»Jutri v istem rondelu in ob istem času ko danes! Jelite! Prosim!«

»Dobro! V rondelu!«

Ločiti se pa kar ni mogel od gospodične. Potolžil se je šele, ko je dejala: »Kako ste ne-strpni, gospod. Saj nocoj še vendar ni vseh noči konec!« V zahvalo za te tolažilne besede ji je ob slovesu spoštljivo poljubil roko, in ko je že vezna vrata odklepala, jo je še enkrat opomnil:

»Ne pozabite, gospodična! Jutri v rondelu!«

»Ne bom. Sladko spite! Lahko noč!«

Ko je Močar zjutraj prišel v pisarno, ni bil za nobeno delo. Kar brnelo mu je po glavi; nekaj od snoči použitega sekta, nekaj pa, ker mu snočnji dogodki niso hoteli iz spomina. V prav danes mu je bilo proučiti akt; ki je ležal pred njim na mizi. Zastopal je stranko, ki je zahtevala ločitev zakona z bog moževne nezvestobe. Toda kar upiralo se mu je, ko je spis prebiral. Sedniti je pa nejevoljen porinil od sebe po mizi, se naslonil nazaj na fotelj ter zamrmral: »Na v-stanek pa res ne grem. Vendar ne bom lažil za ženskami kakor kak zaljubljen mladeč! To pa že ne!«

Nato se je zamislil. Zdajci so mu vstajale v spominu podrobnosti snočnjega večera, vse po vrsti, in sram ga je bilo. »Ta nesrečni, izgub-

ljeni raj je kriv, da sem neumnosti delal in govoril!« se je jezil. »Ko bi ne bil šel v kino, bi ne bi posestil bara. Potem bi pa tudi ne Lil poljubljel rok komaj doraslemu dekletu — jaz, ugleden odvjetnik in veljaven politik!... dekletu, ki je bogve kdo, kaj in odkod!« — Nato malo pomisli. »E kaj?« zamrmra in zamahne z roko. »Enkrat je nobenkrat. Saj ne ve, kdo sem. Če jo bom srečal na ulici no, je pa ne bom hotel poznati.« — Ta odgovor ga je pomiril. »Imenitno sem se pa le imel, hehehe!« se je nasmejaj in si pomel dlani. »Imenitno, kakor že dolgo ne!«

Nato se je sklonil spet na pravdni spis. Kar mu javi pisarniški sluga, da je prišla nova tip-karica. »Gospodična prosi ali sme vstopiti, da se predstavi gospodu doktorju.«

»Naj vstopi!« je odgovoril osorno po svoji navadi, ne da bi se bil ozrl.

»Dobro jutro, gospod doktor!« gospodična pozdravi in se prikloni.

Močar je še pa vedno brskal po spisu, kakor da bi je ne bil slišal. Šele, ko je pozdrav ponovila, se je vzklonil in pogledal proti vratom. Tedaj pa —! Kar odrevenela sta, ko sta se zagledala znanca od snoči. Gospodična je zardela, Močar je prebledel. Kakor vkopana sta nekaj časa strmela drug v drugega. Prva se zave gospodična; posili jo smeh, da se ji pokaže vrsta bleščočih zob izza cvetočih ustnic. Zdaj se je zganil tudi Močar. Najprej je v zadregi nekaj zamomljaj; potem se je pa nasmešnil, prisiljeno sicer, a bilo je znak, da ga mineva neugodje, povročeno od nepričakovane svidenja. —

Kako se je gospodična udeleževala pri pisal-nem stroju, o tem molčijo naši viri. Pač pa poro-čajo, da je Močarica dosegla, kar je želela. Še isti dan ji je mož poslal denar ter ji pisal, da lahko še nadalje ostane v letovišču.

Genijalni ljudje in njihove hibe

Kaj je genij? To je človek, ki ustvarja in ki naredi bodisi kot umetnik bodisi kot mož nekaj novega, enkratnega. »Talent dela — genij ustvarja« — je rekel Robert Schumann, in res se na tem najbolj pozna razlika med genijem in talentom. Genij se vedno pojavlja kot poseben človeški tip, ki ga še nikdar ni bilo. Genij gleda in doživlja sicer isti svet, ki ga gledamo in doživljamo mi, navadni ljudje, toda genij gleda in doživlja svet neprimerno ostreje, močnejše in globlje kakor mi navadni ljudje. Talent pač lahko razume od genija ustvarjeni svet, spozna tudi lahko umetnost, ki se je tudi lahko nauči in jo posnema, genij pa vedno ustvarja nov svet. Genijalni slikarji kakor Bocklin, Klimt itd. so gledali naravo tako, kakor je ni gledal nihče prej. Bach, Beethoven in Wagner so ustvarili glasbo, ki jo takoj spoznamo kot Bachovo, Beethovno ali Wagnerjevo. Genijalne pisatelje poznamo po njihovem slogu — to vemo vsi. Dočim pa se blešče dela genijalnih ljudi v nadnaravni svetlobi, tako da nič ne vidimo težav in bolečin, iz katerih so se ta dela rodila, je genij navadno človek, ki ima to in ono napako. Tako izgleda ta stvar, kakor da bi bila narava navrgla vsakemu geniju po kakšno napako zato, da ga ravno tem dvigne do najvišjega ustvarjanja. Nietzsche, znani nemški mislec, pravi: Vse, kar je velikega, se zgodi »kljub temu«. Če imamo danes 9 sinf. Beethovno ali pa Wagnerjevo »Parsivala«, imamo ta dela »kljub

temu«. Mi imamo ta dela, »kljub temu«, čeprav so bili tvorci teh del takrat, ko so jih stvarjali, več ali manj bolni. »Ni ga genija brez napake« — to je kar zakon narave.

Slavni govornik in politik Demosten je jec-ljal, Pope je bil grbast, Cezar, Napoleon, veliki apostol Pavel, Mohamed, Dostojevski in Helmholtz (veliki fizik) so bili božjastni. Carlyle je imel bolan želodec, lord Byron je šepal, Charles Lamb je bil od časa do časa duševno bolan. Darwin je imel dovolj opraviti s svojimi živci. Jetičnih genijev pa je kar cela armada. John Locke, pisatelj Walter Scott, Voltaire, Schiller, Emerson, Edgar Allan Poe, Chopin in Heine so boleli na jetiki, na tej boleznit trpita tudi oba Rusa Čehov in Gorki.

Tudi duševno bolnih genijev pozna zgodovina mnogo in učenik Lombroso je dobro vedel, zakaj je dal svoji znani knjigi naslov: »Genijalnost in duševna bolezen«. Pot od genijalnosti do zmešanosti je mnogo krajša kakor pot genijalnosti do »normalnega« človeka.

Starogrški pevec Homer je bil slep. Beethoven je bil gluha, veliki slikarji Leonardo da Vinci, Holbein in Lenbach so bili levičarji. Kipar Michelangelo je bil izredno grd človek, veliki mislec Kant pa je imel skrivljeno hrbtenico.

In »kljub temu« so ti ljudje ustvarili nesmrtna dela!

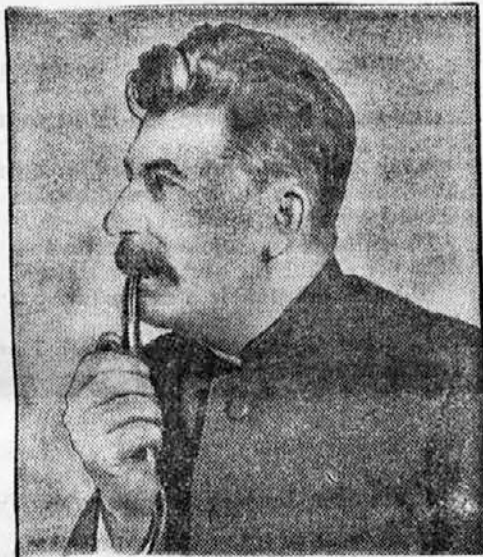
Cesarica Marija Terezija

29. novembra bo minilo 150 let, odkar je umrla cesarica Marija Terezija. Dosegla je starost 63 let. Njen sin in naslednik je bil veliki reformator cesar Jožef II.

Prijeten dom in neprijetna »prijateljica«

Nekje v Berlinu je živel starejši soliden vdovec skupaj s svojo že precej doraslo hčerko; da je imel stari gospod še neko »prijateljico«, tega pa hčerka ni vedela. Ravno tako hčerka tudi ni vedela, da se je njen »gospod papac« svoje »prijateljice« že precej naveličal in si začel kakšno novo prijateljstvo. Na moža in na možitev pa je mislila tudi hčerka, in nekega dne se je deklica odločila, da nese v znan dnevnik primeren oglaš, kjer je povabila »srečne lastnike prijetnih domov in sladke domačnosti«, naj se oglase. Odgovorov je bilo več kot dovolj, a najbolj všeč ji je bil eden, ki je kar žare od same »domačnosti«. Pisec je tudi povedal, da ima že odraslo hčer, to pa po njegovem ne bi bila nikaka ovira. Na to pismo je deklica res odgovorila in razvilo se je počasi prav živahno dopisovanje, seveda »poštno-ležeče«. Končno sta se oba dogovorila za sestanek. Oba sta šla vsa razvneti na domeni kraj in tu sta se našla — oče in hči! Ni pa še nihče od obeh mogel iz-

pregovoriti nobene besede, ko se je pojavila še tretja oseba — očetova »prijateljica«, ki je dan prej svojemu prijatelju ukradla iz žepa pismo glede sestanka. »Prijateljica«, ki ni poznala nobene šale, je začela z dežnikom udrihati po obeh, najbolj seveda po svoji dozdevni tekmovalki, dokler ni policija posegla vmes. Oče in hči pa sedaj nič več ne hrepenita po »prijetni domačnosti«, ki se dobi z oglasi.

Ruski diktator Stalin

O Rusiji širijo vesti, da je prišlo v Moskvi do prevrata. Baje sta se uprla 2 bataljona vojakov, večinoma kmečkih sinov. Trdijo tudi, da je bil v zmešnjavi ubit ruski diktator Stalin. Sovjetska zastopstva na Dunaju in v Berlinu pa odločno trdijo, da so vse te in podobne vesti neresnične.

Hudiča je »panal...«

V malem mestecu Kufstein (na tirolsko-bavarski meji) se je nedavno razširila med ljudmi tajinstvena govorica, da se je pojavil v mestu mož, ki zna celo samega vraga krotiti. Skrivnostni čarovnik se je imenoval doktor Braumüller. Naselil se je blizu Kufsteina v neki mali hišici. Z veliko spretnostjo je znal dati kmetom razumeti, da se mu je po dolgem premišljevanju in študiranju posrečilo čisto skrivaj »hudiča panati«. Na to so začeli ljudje mogočnega čudodelnika in čarovnika kar trumoma obiskovati, oni pa jim je na lahek način izvajal denar.

Preteklo nedeljo je naročil k sebi 5 oseb, ka-

terim je obljubil, da jim bo priklical hudiča. Ljudje so morali priti k njemu o polnoči. Doktor Braumüller je ljudem svetoval, naj prinese s seboj ves denar, kar ga imajo, kajti hudič jim lahko njihovo premoženje popetori. Ljudje so se morali okoli čarovnika postaviti v krog, on pa jim je zagrozil s smrtjo, če bi se kdo le ganil. Nato je čarovnik prižgal čarovniški ogenj in kmalu se je slišal iz njegovih ust »hudičev« glas. »Hudič« je zahteval od vseh, naj izroče čarovniku ves svoj denar, ker jim ga hoče petkrat pomnožiti. Ljudje so mu res denar izročili...

Ko je bila »čarovniča« končana, je zahteval čarovnik od vsakega posebej še častno besedo, da bo molčal kot grob, kajti samo na ta način se da denar pomnožiti, če nihče nič o tem ne ve. Eden pa le ni mogel držati jezika in je vse povedal svoji ženi. Ta je bila seveda precej pametnejša kot njen mož in je naglo naznanila sleparja orožnikom, katerih pa slepar ni mogel »panati« in zato so ga spravili na varno pod ključ.

Gospa Barbara Schurman

Na svojem posestvu v Bedfordu pri New Yorku je umrla te dni gospa Barbara Schurman, so-proga bivšega ameriškega poslanika Schurmana v Berlinu. V Berlinu so gospo visoko cenili zaradi njene dobrotljivosti.

Nekaj o potepuhih

Berlinski list »Vorwärts« pripoveduje to-le: »V naše uredništvo sta te dni vstopila dva potepuha kar skupaj. Mi smo jih izpraševali o različnih stvareh, da spoznamo, kako ti ljudje presojajo razne strani življenja. Na podlagi njihovih odgovorov smo napisali sledeče:

»Človek bi mislil, da pozna »trampce« (brezposelne ljudi), ki potujejo iz kraja v kraj, samo Amerika, Evropa pa ne. Temu ni tako; tudi po Evropi se klasi na stotisoče ljudi, ki hodijo od kraja do kraja (na »Walze«), in med temi jih je zopet precej tisoč, ki so potovali po vsem svetu.

V tehnikah potovanja se razločuje evropski »potepuh« od svojega ameriškega tovariša le v toliko, da se ne vozi skrivaj z železnico in da je v Evropi potovanje zaradi velikega števila potrebnih potnih listin zelo oteženo. Te težave premaga samo jako brihten in bistroumen potepuh. Ameriški »trampc« se zdaleka ne bori s takimi težavami kakor evropski.

Zakaj pa se ljudje toliko klatijo po svetu, če iščejo delo? Navadno pravijo, da goni ljudi v svet želja po dogodkih, po doživetjih. To je kolikor toliko že res.

Je pa zelo važen in merodajen še nek drug vzrok: mladinske tragedije, kakor so zlasti v vsemestih običajne, potem kakšen ljubavni dogodek, ki se nesrečno konča, mržnja do valjenega poklica, prevelika strogost starišev, potem samostojnost, ki se ne da vklepati v suženjski jarem vsakdanjega družabnega reda in — nekega lepega dne stoji in živi na svetu nov potepuh, ki ga je rodilo sovraštvo do fabrike, sovraštvo do prestrogih starišev, sovraštvo do vsemesta in do njegovega kamenja in sovraštvo do trdih obrazov neusmiljenih ljudi. Le ven, le proč — tako odmeva v srcu

novega potepuha, ven in proč za vsako ceno! Poznamo mladega človeka, ki pozna vso Evropo kot svoj žep in govori 5 jezikov in danes je zabredel nekam v Perzijo.

Tako se godi skoro vsem. Eden je nezakon-ski otrok, drugi je sin bogatega krčmarja, tretji je študent, ki je z doma pobegnil, četrti je bivši mornar in zopet drugi je enajsti sin al-romaške rudarske rodbine. Vsakemu se godi drugače, začetek pa je v bistvu skoro vedno enak.

Človek je gotov, ko je rojen. Od tedaj naprej je naloga in dolžnost ljudi, da mu pomagajo razvijati njegove telesne in duševne zmožnosti in sposobnosti. Če komu plesnjev sir ne ugaša, mu pač ne ugaša in kogar brihtajo »neprikladno in neprimerno duševno hrano, temu se bosta pamet in razum le skazila. Če s človekom neprestano tako postopajo, mora postati pokveka na duši in na telesu in na značaju, ker pač niso nikdar prav ravni in njim. Tu tiči jedro zla. Mladi človek noče nič drugega kakor da živi lahko svoje življenje in da se razvija po svoje. Kjer mu to ni mogoče, si začne sam vtipati pot in plane v svobodo z vso svojo mladostno silo. To imenujejo ljudje »željo po dogodkih in doživetjih«.

»Tak je evropski »trampc«-potepuh. Človek, ki ga nihče ne pozna in tudi ne spoznava...

George L. Harrison

George L. Harrison je predsednik velikega ameriškega bančnega sindikata »Federal-Reserve-Board« v New Yorku. V nedeljo pride v Berlin, kjer bo imel važno konferenco s predsednikom nemške državne banke dr. Luthrom.

„ELITE“ d. z. o. z.
LJUBLJANA, Prešernova ulica 9
 prodaja damske, moške in deške konfekcije.
 Na drobno! Na debelo!
 Prvovrstno izvrševanje po meri! 797

Grofinja - modistinja

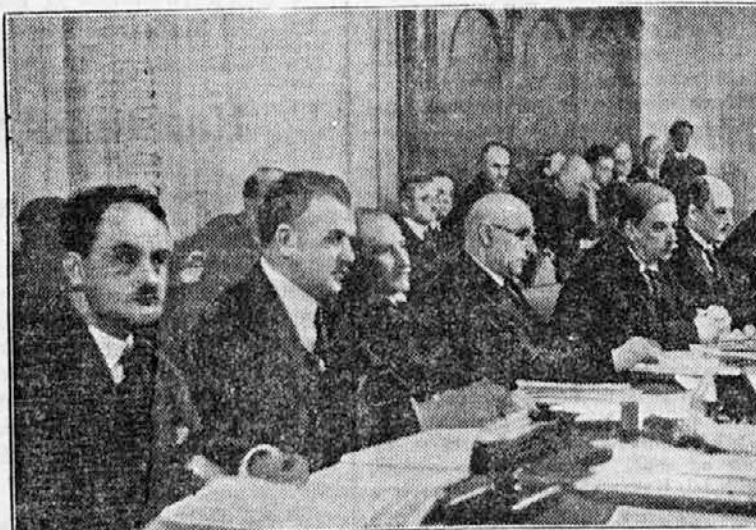
Veliko senzacijo je vzbudila v Budimpešti novica, da se je začela učiti hči znanega ogrskega državnika grofa Apponyja in žena bogatega grofa Palffyja modistovstva. Obe rodbini spadata med najstarejše in najbogatejše plemenitaške rodbine na Ogrskem. Prej so bili ljudje vajeni videti elegantno plemkinjo samo opoldne na promenadi, kjer je tu pa tam postala pred kako izložbo, potem pa je zopet odhitela domov. Na promenadi se sicer še tu in tam pojavi, a domov se ne vrača opoldne, ampak hodi k svoji učiteljici, modistki Vilmi Gergely.

Za modne salone so se začele zanimati tudi angleške plemkinje, pa ne samo kot kupovalke dragih klobukov, ampak kot učenke, oziroma kasneje, ko se izučijo, kot lastnice. Tudi to je znamenje časa.

Bankir Oustric

Bankir Oustric je bil lastnik bančne firme »Oustric & Co.«, ki je nedavno ustavila svoja plačila in s tem povzročila polom še 5 drugih bank. V ta finančni škandal je zapletenih tudi več vplivnih francoskih politikov, kakor so to trdili nekateri govorniki v francoskem parlamentu. Pravijo tudi, da ulegne ta aferi postati še jako neprijetna za sedanjo francosko vlado.

Nemški minister za vnanje zadeve dr. Curtius govori za revizijo mirovnih pogodb

V nemškem državnem zboru so te dni končali razpravo o državnem proračunu. Po končani proračunski razpravi pa je imel minister za vnanje zadeve dr. Curtius pred zbranimi zastopniki nemških držav 20. novembra velik in pomemben političen govor, v katerem je naglašal in vtemeljeval pravico Nemčije do revizije mirovnih pogodb. Na levi sliki vidimo od leve na desno: hesenskega ministra Adelunga, badenskega zastopnika Honolda, saškega ministra Gradenauerja, pruskega ministrskega predsednika Brauna in nemškega državnega finančnega ministra Dietricha. — Na desni sliki pa: dr. Curtiusa, ministra za vnanje zadeve (stoječ), levo od njega državnega kanclerja Brüninga, na desni pa bavarskega ministrskega predsednika Helda in württemberskega zastopnika Boslerja.

